ISSN 1338-9025

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

1 | 2015

Nový študentský domov nesie meno zakladateľa Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa

Pocta prof. Pavlovi Balážovi

Opäť sme roztancovali
Smolenický zámok

Naši absolventi Pavel Brindzák
– Splnený sen o práci

Vážené čitateľky a čitatelia,

chcem sa s Vami podeliť o cenný zážitok, ktorý mi nedávno umožnil hlbšie pochopiť cenu našej alma mater.

Mal som možnosť prezentovať Trnavskú univerzitu na medzinárodnej konferencii organizovanej Radou pre skvalitnenie a podporu vzdelávania Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska, združujúcou na celom svete asi 3 600 vysokých škôl. Zúčastnilo sa jej asi 1000 zástupcov, najmä rektorov a prorektorov univerzít zo Spojeného kráľovstva (približne zo 70 univerzít), Kanady, Francúzska, Írska, Holandska, Ruskej federácie a Švajčiarska. Konferencia mala rozmery skutočne európske, ba, povedal by som, až svetové, a v týchto rozmeroch univerzitnej sily a ekonomiky som si kládol otázku, nakoľko je naša alma mater schopná konkurovať vo svete silným a renomovaným vzdelávacím a vedeckým inštitúciám a nakoľko sme vlastne pre svet zaujímaví, čo my môžeme v takýchto rozmeroch ponúknuť.

V debatách so zástupcami iných, spravidla veľkých univerzít som ťažko nachádzal takéto momenty. To, čo malo svoju váhu, ako som v rozhovoroch postupne zistil, nemalo ekonomickú a silovú povahu. Našu najväčšiu silu videli tieto univerzity v schopnosti definovať našu otvorenú kresťanskú akademickú identitu a naše hlboké historické ukotvenie.

Uvedomil som si, že niekedy my sami nevidíme dostatočne zmysel týchto vecí a musíme vycestovať napríklad na veľký britský ostrov, aby nám to bolo pripomenuté.

Keď som sa vrátil domov, zaumienil som si, že znovu sa pokúsime spoločne nájsť zmysel našej univerzitnej histórie a identity. Možno ho nechápeme dostatočne a vnímame ho len ako frázu alebo relikt starej doby v dnešných zmenených pomeroch.

Prečo by však práve tieto veci tak úporne hľadali veľké svetové univerzity!? Chcem sa na to pýtať a nájsť čo najpresnejšie odpovede. Pomôžte v tom, kto by vedel...

Možno si teraz poviete, že za hľadanie zmyslu univerzity naozaj nie ste zodpovední a trápia Vás napokon celkom iné problémy. Máte, samozrejme, pravdu. Chcem Vám však, študentom i zamestnancom, povedať ešte jednu vec. Rimania vraj nemilovali Rím preto, že bol veľký, ale Rím bol veľký preto, že ho Rimania milovali. V určitom zmysle to platí aj pre našu univerzitu. Aby sme boli realistickí – keďže slovo milovať sa v našom živote spája v skutočnosti viac s konkrétnymi ľuďmi, poviem to inak: Trnavská univerzita sa určite stávala lepšou a užitočnejšou práve vďaka Vám preto, že ste si ju zvolili ako zdroj naplnenia významu gréckeho vyjadrenia slova človek, teda anthropos. Presnejší preklad tohto výrazu znie: hľadiaci hore, človek, ktorý hľadí či hľadá, upína sa k podstate a porozumeniu zákonitostí, ale aj k ich zmyslu. Ale keď myslíme na to, čo je hore, stávame sa bez pochýb sami viac vnímavými a zrelými ľuďmi. Čo sme tu teda urobili a prijali, prijali sme nielen pre univerzitu, ale aj pre seba a pre našich blízkych ľudí; je to teda, a to možno na prvom mieste, vec naša a osobná.

Marek Šmíd

OBSAH

Pohľadom rektora 2
Na pulze univerzity 3
Čo nás teší 6
Profily osobností 7
Ponad čas 9
Čas na interview 10
Zo života fakúlt 12
Študentská panoráma 22
Keď prehovoria archívy 24
Učiteľské a študentské mobility 25
Naši absolventi 26
Naša identita 29
Anketa 31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS časopis Trnavskej univerzity v Trnave
Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12, ISSN 1338-9025
Vydáva Trnavská univerzita v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava, IČO 31 825 249, č. tel.: 033/5939111
http://www.truni.sk/, e-mail časopisu: casopis.TU @truni.sk
Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor: prof. ThDr. Ladislav Csontos SJ, PhD.
Členovia redakčnej rady: doc. Mgr. Erika Juríková, PhD., Mgr. Michaela Rušinová, PaedDr. Ľubomír Rendár, PhD., Barbora Švihoríková, prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Mgr. Klaudia Vidová, Bc. Petronela Lesanská, doc. JUDr. Miroslava Vráblová, PhD., PhDr. Zuzana Martinkovičová
Výkonný redaktor: Emil Borčin
Grafická úprava: Oľga Svetlíková
Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV
Periodicita vydávania: štvrťročník
Dátum vydania periodickej tlače: marec 2015, ročník štvrtý

Členstvo rektora TU v programe OECD

Rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., bol prijatý za člena IHME Governing Board za Slovenskú republiku. Ide o program organizácie pre ekonomický a kultúrny rozvoj (OECD) týkajúci sa inštitucionálneho manažmentu vysokoškolského vzdelávania. Program sa zaoberá spoluprácou ministerstiev školstva a vysokoškolských inštitúcií v Európe, sociálnym a politickým prostredím tejto spolupráce, najmä vysoko kvalitným výskumom a efektivitou pedagogickej činnosti.

Adriana Krupová

Trnavská univerzita roztancovala Smolenický zámok

Fašiangy sú časom zábavy a hojnosti. Tradične sa v tomto období, ktoré trvá od Troch kráľov do Popolcovej stredy, konajú svadby, karnevaly, bály a plesy. Inak tomu nie je ani v tomto roku. Aj Trnavská univerzita v Trnave poskytuje svojim študentom, zamestnancom, akademickým partnerom a všetkým priaznivcom a priateľom priestor, kde môžu prežiť nádherný spoločenský večer v kruhu blízkych.

Už 14. ročník reprezentačného plesu Trnavskej univerzity v Trnave sa konal 31. januára 2015 v príjemnej a noblesnej atmosfére – v zámku v Smoleniciach.
Ples otvoril rektor prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., slávnostným príhovorom a úvodným tancom s manželkou vtiahol do víru tanca všetkých účastníkov. Medzi hosťami boli zástupcovia univerzít – rektor UCM Trnava Dr. h. c. doc. Ing. Jozef Matúš, CSc., rektor SZU Bratislava prof. MUDr. Peter Šimko, CSc., prorektor STU Bratislava prof. Ing. Milan Sokol, PhD., dekan MTF STU prof. Dr. Ing. Jozef Peterka, ako aj ďalší významní predstavitelia spoločenského života a partnerských inštitúcií. Na tanečné parkety pozývali DJ Drobec, sólisti hudobnej kapely bratov Kuštárovcov a DJ Pago. Hlavným hosťom večera bol patriot a rodák z Trnavy Pavel Opatovský a Jozef Laci Pagáč. Pri dobrej hudbe a kulinárskych špecialitách sa vyše dvesto zúčastnených hostí zabávalo do skorých ranných hodín.

Ples naplnil aj dobročinné ciele a výťažok z neho bude venovaný na činnosť Spoločnosti Downovho syndrómu na Slovensku, ktorej zástupca pán Róbert Lazo bol na podujatí osobne prítomný.
Ďakujeme všetkým hosťom a sponzorom za podporu a tešíme sa na stretnutie na ďalšom, už 15. reprezentačnom plese Trnavskej univerzity v Trnave.

Adriana Krupová
Foto: Mgr. Daniela Ladvenicová

Študentský domov Petra Pázmaňa otvorený

Po desiatich rokoch výstavby a následnej kolaudácii sa nový študentský domov na Rybníkovej ulici v Trnave stal skutočnosťou: 15. decembra 2014 sa začali v ňom ubytovávať študenti Trnavskej univerzity. Prvými boli tí, ktorí predtým našli miesto v Jaslovských Bohuniciach.
Nový študentský domov nesie meno zakladateľa Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa. Má kapacitu

316 lôžok, izby sú dvojposteľové, každá so samostatným sprchovacím kútom, umývadlom a WC. Jedna izba je prispôsobená pre študentov so špecifickými potrebami (imobilných). Na každom zo siedmich podlaží je kuchynka s elektrickou dvojplatničkou a mikrovlnnou rúrou. Na prvom poschodí majú študenti k dispozícii študovňu. V hornom podlaží spoločenskej časti je konferenčná sála s kapacitou 120 miest, vybavená video-audio technikou. Pri nej sa nachádza bar. Na prízemí je výdajňa jedla a priestory na kopírovacie služby. V suteréne je telocvičňa.

V priestoroch študentského domova bude mať svoje pôsobisko Univerzitné pastoračné centrum, Centrum pomoci študentov a Jazykové centrum.
Nový študentský domov na Rybníkovej ulici výrazným spôsobom pomôže zlepšiť ubytovacie podmienky pre našich študentov a celkovo zvýši úroveň akademického prostredia v Trnave.

Ing. Juraj Marko,
riaditeľ Študentského domova Petra Pázmaňa

Váš internát, vaše kolégium

Poznámka k otvoreniu študentského internátu

Vysokoškolský zákon používa pojem *akademická obec* ako právny termín na označenie society študentov, učiteľov a zamestnancov univerzity. Tento pojem je však oveľa starší ako univerzity a územnosprávne celky, ktoré sa tiež označujú ako obce. V pôvodnom význame ide o určité spoločenstvo ľudí, spojených osobnými vzťahmi, ktorých najvlastnejšou črtou môže byť príslušnosť k jednému rodu, viere či územiu. Obec je teda pôvodne určitá spoločenská jednota, vznikajúca na základe intenzívnych vzťahov. Tak to bolo na stredovekých univerzitách, tvoriacich *„universitas magistrorum et scholarium“*, teda spoločenstvo študentov a učiteľov, ktorí často bývali spoločne v univerzitných kolégiách. Teším sa, že i naša univerzita má svoje vlastné „kolégium“, dnes sa, pravda, nazýva študentským domovom, čo je opäť nádherné pomenovanie. Je odvodené od pojmu dom, domácnosť, domov, miesto, kde žije rodina spolu, kde sa schádza, aby prežívala svoje radosti i starosti, kde slávi úspechy svojich členov, kde smúti nad ich neúspechmi, kde spoločne slávi jubileá. Kde sa smeje i plače.

Spomenul som si na svoju študijnú cestu po deviatich univerzitách v Spojených štátoch, kde ma milo prekvapilo bohatstvo akademického života, ktorý presahoval rámec študijných povinností. Na začiatku akademického roka starší študenti predstavili prvákom svoje aktivity, do ktorých ich pozvali. Počnúc rozličnými športmi cez tanec, spevácke skupiny, kapely, duchovné aktivity, dobrovoľníctvo a ešte všeličo iné. Priam ma očaril fakt, že univerzitné kampusy tam žijú intenzívnym životom od rána do neskorého večera, ba aj noci. Aj tí, ktorí na univerzitu denne dochádzajú, zostávajú dlhšie, lebo ich starší prizvali k aktivitám, ktoré ich zaujali. Rektor univerzity v New Orleans mi povedal, že prakticky každý študent je zapojený aspoň do jednej aktivity, čo je výsledok dlhodobej činnosti študentských klubov a združení. Teším sa, že aj na našej univerzite sa aktivizuje akademický šport, napríklad florbalový tím, že úspešne pôsobí univerzitné pastoračné centrum, fungujú kultúrne aktivity, napríklad Tanečná škola University Dance Centerna, Centrum podpory študentov, a verím, že takýchto aktivít bude vďaka novému internátu ešte viac.
Spomínam si na vyjadrenie jedného nášho absolventa, ktorý sa angažoval vo viacerých mimoštudijných aktivitách, keď mi po promócii povedal: „Najviac sa teším z toho, že som sa dostal do spoločenstva úžasných ľudí, vďaka ním som získal mnoho priateľstiev, ktoré mi zostanú na celý život. Nie že by ma netešil aj červený diplom, no toto pekné ľudské ma teší viac.“
To vám, milí študenti, prajem pri otvorení internátu.

Ladislav Csontos SJ,
prorektor

O nebi a zemi

Kniha **O nebi a zemi** má dvoch autorov, kardinála Jorgeho Maria Bergoglia, (od 13. marca 2013 pápež František) a rabína Abrahama Skorku, rektora Latinskoamerického rabínskeho seminára. Kniha má podtitul ***o viere, rodine a Cirkvi v 21. storočí*** a je výsledkom série rozhovorov, ktoré jej autori viedli striedavo v arcibiskupskom paláci a v židovskej komunite Benei Tikva v Buenos Aires. Kniha vyšla v roku 2010. V slovenskom preklade ju vydalo vydavateľstvo Kumran.
Autori sú húževnatí podporovatelia medzináboženského dialógu, hľadajú spoločné cesty bez toho, aby sa zriekli osobitostí, ktoré ich charakterizujú. Počas stretnutí postupne prechádzali aktuálnymi teologickými i svetskými otázkami ako Boh, diabol, fundamentalizmus, ateisti, potrat, eutanázia, smrť, rozvod, holokaust,

homosexualita, kapitalizmus, kultúra, veda, globalizácia, budúcnosť náboženstiev a mnohé ďalšie.
Kapitola 18 je venovaná téme *O vzdelávaní.* Rabín Skorka*: „Kultúra je v podstate odpoveďou na 3 otázky: Čo je človek? Čo je príroda? Čo je Boh? Je nevyhnutné, aby sa deti v školách učili tieto otázky spolu s odpoveďami, ktoré má na ne náboženstvo. Niekto by mal upozorniť na to, že v demokratickej spoločnosti by mali spoznať celé spektrum pohľadov, nielen jeden.“*
Kardinál Bergoglia*: „Ani ja nesúhlasím s vyučovaním náboženstva, ktoré diskriminuje nekatolíkov, ale myslím si, že náboženstvo má tvoriť súčasť školského vzdelávania ako jeden prvok v širokej škále vyučovacích predmetov. Zdá sa mi diskriminujúce, aby sa nehovorilo o náboženstve a aby sa nepodával náboženský pohľad na život a historické udalosti ako v prípade iných predmetov.“*
Rabín Skorka: *„Súhlasím s vami. Oberáme deti o veľa, ak im nedávame možnosť učiť sa náboženstvo. Podrobnejšie vzdelávanie by sa malo poskytovať vo vlastnej farnosti alebo komunite. Základnou úlohou školy je odovzdávanie hodnôt. Vo chvíli, keď sa predostrie koncept Boha, antropocentrizmus sa odsúva nabok. Keď sa nehovorí o Bohu, v žiakoch sa vytvára predstava, že centrom všetkého je človek, oni sami.*
Kardinál Bergoglio: *„V Biblii sa Boh predstavuje ako vychovávateľ: ‚Niesol som ťa na svojich pleciach, učil som ťa chodiť.´ Povinnosťou veriaceho je vychovávať svoje deti. Každý muž a každá žena majú právo vychovávať svoje deti podľa svojich náboženských hodnôt. Inak sa deti ochudobňujú o kultúrne a náboženské dedičstvo. Ak zo vzdelania odstránime tradíciu rodičov, zostane ideológia.*
Na záver kapitoly o vzdelávaní kardinál upozorňuje: *„Medzi profesorom a učiteľom je rozdiel. Profesor chladne vyučuje svoj predmet, kým učiteľ sa doňho vkladá. Vydáva tým hlboké svedectvo. Medzi jeho správaním a životom je prepojenie. Nie je iba niekým, kto podáva odborné poznatky ako profesor. Treba pomôcť mužom a ženám, aby sa stali učiteľmi a tak boli svedkami. To je kľúč k vzdelávaniu.*“

Bohumil Chmelík

Zažiť dokonalú radosť – mikulášsky večierok

Už tradične sa na našej teologickej fakulte konal mikulášsky večierok. V podvečer 3. decembra 2014 sme sa spoločne stretli v aule, aby sme si pozreli program, ktorý si pre nás prichystali druháci. Vtipným spôsobom zahrali obhajobu filozofickej práce, pričom s úctou napodobňovali niektorých našich vyučujúcich. Potom vystúpil Peter Bizoň, ktorý zahral niekoľko pesničiek na piane. Po jeho vystúpení program pokračoval ďalšou zábavnou filozofickou scénkou, v ktorej mali študenti odpovedať na položenu otázku „Čo je dokonalá radosť?“ Medzi odpoveďami boli: Keby som vedela rozoznať gerundium substantíva od neutra gerundíva... Ďalšia:

Keby som zjednodušila niektoré momenty v eschatologickom myslení preutvorenia eschatopneumy na eschatoinkompletokenopneumy... A treťou odpoveďou bola: Dokonalá radosť je, keď ťa na treťom termíne vyhodia zo skúšky a ty sa nebudeš hnevať na učiteľa napriek tomu, že si sa poctivo učil. To je dokonalá radosť! Po scénke nasledoval ďalší hudobný vstup v podaní hosťujúcej Františky Lesanskej, ktorá nám zahrala na priečnej flaute. Na záver nás navštívil svätý Mikuláš, ktorý každého potešil darčekom. Po programe nasledovalo bohaté agapé, kde sme v rodinnej atmosfére strávili pekný spoločný večer.

Jana Chlebanová

Eschatológia v slovenskej barokovej poézii

Roku 2014 vyšla vo vydavateľstve Typi Universitatis Tyrnaviensis monografia Mgr. Kristíny Pavlovičovej, PhD., z Katedry slovenského jazyka a literatúry PdF TU s názvom *Eschatológia v slovenskej barokovej poézii*. Skladá sa z literárnohistorickej a interpretačnej časti. Prvá časť obsahuje filozoficko-metodologické východiská skúmania eschatológie v literatúre obdobia baroka a vymedzenie čŕt barokovej poézie, ako aj príslušnej poetiky, ktorá je relevantná najmä z hľadiska témy eschatológie. Materiálovým východiskom druhej časti sú vybrané texty duchovnej lyriky protestantských autorov (Samuel Chalupka, Štefan Pilárik, Juraj Zábojník, Ondrej Lucae, Daniel Sinapius, Jonáš Koledánus, Samuel Palumbini) a poézie katolíckych autorov, ktoré sú tematicky zamerané na štyri posledné veci človeka a podľa nich sú aj kompozične stvárnené (Ján Abrahamffy, Hugolín Gavlovič). Cieľom knihy je analyzovať textový materiál a odkryť barokovú eschatológiu ako jednu z dobových odpovedí na otázku o zmysle života, zároveň však ide aj o jej vplyv na stvárnenie dobového literárneho komunikátu.

Ľubomír Rendár

Pocta prof. JUDr. Pavlovi Balážovi, CSc.

Katedra trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave usporiadala 4. decembra 2014 v zasadacích priestoroch Collegium novum fakulty slávnostné stretnutie, ktorého cieľom bolo vzdať poctu prof. JUDr. Pavlovi Balážovi, CSc., a to pri príležitosti 75. narodenín tejto významnej a uznávanej osobnosti trestného práva nielen doma, ale aj v zahraničí.

Prof. Pavel Baláž sa narodil 23. novembra 1939 v Štrbe. Štúdium práva ukončil na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe, kde v roku 1971 úspešne vykonal aj rigorózne skúšky. V roku 1988 získal vedecko-akademickú hodnosť CSc. v odbore trestné právo na Vysokej škole ZNB, v Prahe. Za docenta trestného práva bol vymenovaný v roku 1992 na pôde Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V roku 1996 bol prezidentom SR vymenovaný za profesora v odbore bezpečnostné služby. Počas týchto rokov pracoval jubilant postupne v rôznych riadiacich funkciách ministerstva vnútra, vykonával napr. funkciu vedúceho Katedry kriminálnej služby Akadémie policajného zboru v Bratislave a od roku 1994 do roku 1998 bol rektorom Akadémie Policajného zboru v Bratislave. Počas pôsobenia vo funkcii rektora bol členom konferencie rektorov európskych policajných škôl a členom Konferencie rektorov SR a podieľal sa na založení Stredoeurópskej policajnej akadémie, kde tiež prednášal. Bol jedným zo zakladateľov a členov Kriminalistickej spoločnosti. Viac rokov aktívne pôsobil ako člen Kolégia ministra vnútra Slovenskej republiky. Vďaka jeho odbornej erudovanosti ho Ministerstvo spravodlivosti SR pravidelne pozývalo na spoluprácu v legislatívnej a normotvornej činnosti formou účasti na pripomienkovom konaní k vydávaniu stanovísk Najvyššieho súdu SR k trestnému právu a formou účasti na pripomienkovom konaní predkladaných návrhov noviel k trestnoprávnym kódexom a iným prameňom trestného práva.

Od roku 1999 pôsobí prof. Baláž na Katedre trestného práva a kriminológie PF TU vo funkcii profesora pre odbor trestné právo. V prvých rokoch rozvoja fakulty bol členom pracovnej skupiny Akreditačnej komisie, a aj týmto spôsobom, ktorá mu vzala nemalý čas, veľmi aktívne pomáhal ďalšiemu rozvoju fakulty. Odvtedy je nepretržite aj členom Vedeckej rady Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. V rokoch 1999 až 2011 bol členom Akademického senátu Trnavskej univerzity v Trnave, ako aj členom akademického senátu fakulty. Do roku 2010 bol na fakulte garantom doktorandského študijného programu trestné právo, ako aj garantom habilitačného a vymenúvacieho konania. Stále pôsobí ako školiteľ doktorandov a je členom odborovej komisie doktorandského študijného programu trestné právo na PF TU v Trnave. Aktívne pôsobí v rigoróznych komisiách, v komisiách pre štátne záverečné skúšky či v komisiách pre obhajoby dizertačných prác. Je organizátorom a účastníkom medzinárodných sympózií, konferencií a seminárov, riešiteľom a spoluriešiteľom vedecko-výskumných grantových úloh fakulty. V priebehu svojej doterajšej činnosti vydal 4 monografie, 14 vysokoškolských učebníc a desiatky vedeckých a odborných štúdií a článkov, zameraných najmä na trestné právo hmotné, dokazovanie v trestnom konaní a ochranu pred korupciou.

Na pocte zorganizovanej pánovi profesorovi sa zúčastnili viaceré významné osobnosti právnej vedy a praxe zo Slovenska i zo zahraničia. Prítomných pozdravil a slávnostný príhovor predniesol rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., ktorý jubilantovi odovzdal Zlatú medailu rektora Trnavskej univerzity

v Trnave ako najvyššie vyznamenanie našej alma mater. Za dekanku právnickej fakulty prof. JUDr. Helenu Barancovú, DrSc., jubilantovi gratuloval prodekan fakulty doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., a za dlhoročnú spoluprácu sa v mene celej katedry trestného práva a kriminológie poďakoval jej vedúci prof. JUDr. Ivan Šimovček, CSc. Pri tejto vzácnej príležitosti bol vydaný aj zborník vedeckých prác *Iustitia omnibus – Pocta prof. JUDr. Pavlovi Balážovi, CSc.,* dielo, do ktorého prispelo 30 renomovaných autorov, profesorov a docentov práva zo Slovenskej a Českej republiky, čo je nesporným odrazom kvality, schopností, výsledkov a ľudských vlastností jubilanta.

Všetko najlepšie, pán profesor!

Štefan Zeman

Prof. JUDr. Alexandra Krsková, CSc.

Povolanie je dar a poslanie

Pani profesorka, v roku 1998 ste boli pri zrode obnovenej Právnickej fakulty TU a venovali ste jej viac ako desaťročie svojho profesionálneho aj osobného života. Čo vám toto obdobie dalo a čo vám vzalo?

Z bratislavskej právnickej fakulty sme veru neodchádzali „v prvom rozpuku“, a tak nebolo celkom jednoduché opustiť miesto, na ktorom sme boli síce iba trpení, ale kde sme pôsobili celý život. Nekládli sme tú modernú otázku „čo za to?“, veď celý život od nás peniaze utekali ako splašené a my sme si húdli s J. A. Komenským, že „skutočne šťastní sú tí, ktorí vedia byť spokojní s tým, čo majú, ktorí môžu povedať »žijeme svojou vlastnou prácou«“. No bolo to požehnané rozhodnutie, ktoré som nikdy neoľutovala, desať najlepších profesionálnych rokov môjho života. Krôčik po krôčiku sme si vytvárali pracovné zázemie, spojení spoločnou predstavou o tom, ako má vyzerať čisté a inšpiratívne univerzitné prostredie pre študentov práva. A študenti, prinajmenšom tie prvé ročníky, ale myslím, že aj dlho potom, to cítili a reagovali veľkou vzájomnosťou. Okrem toho na Trnavskej univerzite som našla mentálne príbuzných ľudí, na ktorých doteraz s láskou spomínam, a re-

Prof. JUDr. Alexandra Krsková, CSc., je univerzitnou profesorkou v odbore teória štátu a práva. V pozícii vysokoškolskej učiteľky pôsobila vyše 43 rokov a svoje povolanie v priebehu profesijnej kariéry plnila ako svoje poslanie, s láskou a vedeckým zanietením.

Patrí medzi vedecky produktívnych autorov v oblasti právnych vied v SR vrátane celkových ohlasov na svoju vedeckú činnosť. Ocenení sa jej dostalo najmä za novú koncepciu predmetu dejiny politického a právneho myslenia a vytvorenie nového predmetu profesijná etika právnika. Oba predmety zabezpečila učebnými pomôckami, ktoré sa používajú na všetkých právnických fakultách v SR.

Ťažisko jej vedecko-pedagogického pôsobenia je v dejinách európskeho politického a právneho myslenia. V roku 1992 mala možnosť absolvovať šesťmesačnú Letnú univerzitu ľudských práv v Kanade, kde si vypočula nielen kvalitné prednášky, ale aj navštívila vládne a nevládne organizácie na ochranu ľudských práv. Je známa svojimi prednáškami pre stavovské organizácie sudcov, advokátov, notárov, prokurátorov a spolupracuje s nimi na tvorbe etických kódexov týchto profesií. Mnoho úsilia sústredila na sprostredkovanie európskych etických štandardov do odbornej praxe právnikov na Slovensku. Podarilo sa jej nadviazať kontakty nielen so Strediskom pre profesijné vzdelávanie advokátov v Štrasburgu, s Inštitútom pre výskum súdnictva pri Národnej škole sudcov v Paríži, ale aj s Medzinárodnou úniou súdnych vykonávateľov, ktorú skontaktovala s ministerstvom spravodlivosti. Výsledkom bol návrh na začlenenie do OSP nových inštitúcií súdnictva, kompatibilných s tými, ktoré sú tradičné v európskych štátoch. Úspešne riešila výskumné projekty a grantové úlohy, pričom nadviazala kontakt s medzinárodnými stavovskými organizáciami a organizáciami 3. sektora a spolupracovala s nimi na harmonizácii súdnych inštitúcií s právom EÚ.

špektované intelektuálne autority, ktoré sa zasa tak často na Slovensku neurodia.

Čo považujete za dôležité pri právnickom vzdelávaní, resp. v pôsobení univerzít všeobecne?

Práve za možnosť postaviť na popredné miesto vo vzdelávaní také zaznávané popolušky ako dejiny, filozofiu či etiku som bola vedeniu fakulty a univerzity veľmi vďačná. Už vtedy získaval prevahu dnes znova aktualizovaný trend „rentabilnosti" univerzity, rýchleho návratu prostriedkov zo štátneho rozpočtu, zdôrazňovania potreby pripraviť študentov na rýchlu integráciu do praxe, hoci aj bez širšieho svetonázorového zázemia. A tak stále pribúda odborníkov v nemčine tvrdo označovaných ako „fachidiot" a žalostne ubúda vzdelancov, ľudí, ktorí vedia analyzovať to, čo žijeme, predvídať, k čomu smerujeme vďaka tomu, že nesú v sebe poznanie minulosti, dedičstvo otcov. Možno študenti, chtiví znalosti pikantných trestných káuz a zručnosti pri písaní zmlúv, boli trochu netrpezliví z dlhej prípravy z dejín práva a právnej filozofie, teórie štátu a práva či etiky právnického povolania, no časom sa iste presvedčili, že nie je nič praktickejšie ako dobrá teória, že rímske právo je veľkou školou právneho myslenia a i v dnešnom svete je vyhľadávanou vzácnosťou schopnosť argumentovať, držať sa v etických limitoch, byť veľkou oporou, a nie komplicom klienta.

Ako vnímate fakultu a univerzitu z terajšieho odstupu?

Tak akoby som k nej stále patrila. Hruď sa mi dme pýchou, keď vidím, ako sa v rebríčku hodnotení serióznych agentúr umiestňujú „naše" fakulty, hoci už na tom nemám žiadnu zásluhu, a trápi ma akýkoľvek pokus pozbaviť univerzitu jej jedinečnosti rôznymi „fúziami", hoci tomu už neviem čeliť. So zadosťučinením pozerám, ako si v právnej praxi počínajú „naši" študenti, trniem, aby ich tento konfrontačný svet nezbavil ilúzií. Je radosť byť učiteľom, keď študenti ostávajú na „svojej" fakulte, aby ďalej niesli to, čo sme im z podstaty bytosti odovzdávali. Pravda, aj s touto radosťou sa človek musí raz rozlúčiť, raz jeho čas vyprší, musí sa skloniť pred jeho neoblomnosťou a zísť z javiska do hľadiska. Áno, aj z odstupu bolo obnovenie právnickej fakulty na Trnavskej univerzite dobrým dielom, užitočnou brázdou v právnickom vzdelávaní.

Zrejme pripisujete vzdelaniu veľkú úlohu v kultúre spoločnosti...

Mimoriadne veľkú! Nielen vzdelávaniu, ale aj výchove, pretože záchrana ľudského sveta je v srdci človeka, v ľudskej pokore a zodpovednosti za svet. *Primum movens* je v ľudskej povahe, v jej determinantách a sklonoch. Len človek môže udržiavať na obežnej dráhe božský magnet dobra a zla v strede nášho vesmíru. Aj keď „duchovnosť nikdy nebola masovým javom" (T. G. Masaryk), charakter je vyvinutá vôľa, morálny návyk, ktorý treba krok po kroku pestovať tak, aby mal trvalý sklon k dobru. Zdá sa, akoby určujúce posolstvo mladým ľuďom odovzdávali médiá a internet, no tie im nenahradia duchovnú vlasť a požehnanie písma, ktorými ich formujú tí, čo svedčia z hĺbky osobnosti. Právo má oveľa bližšie k citovej kapacite človeka, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Je akousi predĺženou rukou etických noriem. Porovnávanie právnych sústav rôznych kultúr ukazuje, že sú medzi nimi zhody, ktoré idú často až do detailov a ktoré sa nedajú vysvetliť len historicko-kultúrnymi súvislosťami, ale aj metafyzicky a prirodzeno-právne, právnym citom založeným na spoločných skúsenostiach i vrodených vzoroch. Chybné presvedčenie, že k trvalému poznaniu ľudstva patrí len to, čo je rozumom pochopiteľné či dokonca vedecky dokázateľné, povzbudzuje „vedecky osvietenú" mládež, aby hodila cez palubu ohromnú pokladnicu poznania a múdrosti civilizácie. Často počúvam, že dnes je už iná doba a dejiny sa nemôžu opakovať, teda ich nepotrebujeme a pohodlnejšia je historická „nepamäť". No keď ich čas unaví a ťažšie sa im bude pohybovať v džungli, skôr pochopia riziká, ktoré prináša vzdelanosťou neregulovaná sloboda. „Ej klebetnuo Slovensko, kdože ťi oko obráti na jeden veliki ciel?" – vyčítal nám mladý Jozef Miloslav Hurban v úvodnej rozprave prvého čísla svojich *Pohľadov* už v roku 1846! No, ale to som sa už rozhovorila, dokonca káravým tónom, ktorému som sa vždy vyhýbala, a nechcem, aby ste ma podozrievali, že mi chýba hučanie do uchváteného publika či rozčuľovanie sa nad zneuctením mojej predstavy o vhodnom chode sveta.

Čo vás najviac znepokojuje na dnešnom školstve?

To už asi vyplynulo z toho, čo som povedala: výsledkom mnohoročnej devastácie školstva je pokles prestíže a autority učiteľa, jeho únava, vyprahnutosť, neschopnosť vdýchnuť škole život a zanechať plodné výchovné posolstvo. Likvidácia disciplíny ničí vzdelávanie, vnímanie výchovného procesu ako diskusie rovnoprávnych subjektov je deštruktívne. Povolaniam sa nevštepuje, že sú darom a poslaním, motivované sú úspechom v existenčnom boji, peniazmi, postavením, jednoducho trhom. Sebaúcta a česť akoby boli z hľadiska spôsobu života irelevantné. V morálnej atmosfére spoločnosti sa neodráža viera v existenciu morálnych zákonov, ktorá dáva ľudskému správaniu zmysel napriek prípadnej negatívnej životnej skúsenosti. No to asi znepokojuje viacerých a málokto má nejakú vynaliezavú perspektívu ako pomôcť. Odo mňa už múdre rady, pani prodekanka, nečakajte, aj keď sa vraví, že múdrosť prichádza s vekom. Niekedy vek prichádza sám...

Za rozhovor ďakuje
Martina Gajdošová

Návrat jezuitov do Trnavy v roku 1615

Časť epitafu Františka Forgáča (1560 – 16. október 1615 Žiar nad Hronom) v Bazilike sv. Mikuláša v Trnave.

Presne pred štyrmi storočiami sa v Trnave usadili členovia Spoločnosti Ježišovej a zriadili tu rezidenciu a kolégium. Jezuiti sa po prvýkrát objavili v našom meste už v 16. storočí a počas svojho krátkeho pobytu (1561 – 1567) stihli založiť kolégium (gymnázium) i seminár na výchovu kňazov. Nepriazňou osudu však v septembri 1567 museli mesto opustiť a vrátili sa až v roku 1615 na výzvu ostrihomského arcibiskupa Františka Forgáča. F. Forgáč z Gýmeša (Forgách de Ghymes) pochádzal zo starobylého bohatého a vplyvného magnátskeho rodu, ktorého členovia sa koncom 16. storočia hlásili k protestantskej cirkvi. Narodil sa v roku 1560 a v mladom veku sa dostal na poľský kráľovský dvor Štefana Bátoriho (Báthory). V roku 1583 sprevádzal synovca poľského kráľa, Andreja Bátoriho, neskoršieho kardinála a sedmohradského vojvodu, na ceste do Ríma. Tu František konvertoval na katolícku vieru a rozhodol sa pre kňazské povolanie. Študoval na univerzitách v Padove a Ríme.

Po návrate do Uhorska bol menovaný za ostrihomského kanonika, vesprémskeho biskupa a v rokoch 1596 – 1607 riadil Nitriansku diecézu. Podporoval jezuitské kolégium v Šali a v prvom roku jeho existencie (1598) vytvoril základinu pre 12 žiakov. O päť rokov neskôr daroval šalianskym jezuitom dom a vinohrad v Nitre. Kolégium dotoval aj knižnými darmi. Činnosť kolégia bola násilne ukončená na jar 1605 po vypuknutí Bočkajovho povstania (1604 – 1606). Pred povstalcami musel z Nitry utekať i biskup Forgáč, ktorý bol v roku 1606 ustanovený za kancelára a v nasledujúcom roku za miestodržiteľa Uhorska a ostrihomského arcibiskupa. Navyše ho pápež Pavol V. (1605 – 1621) vymenoval aj za kardinála. Arcibiskup protestoval proti uzneseniam Žilinskej synody z roku 1610, na ktorej boli vytvorené základy samostatnej cirkevnej organizácie evanjelikov desiatich preddunajských stolíc (dnešné západné a stredné Slovensko). O rok neskôr arcibiskup Forgáč zvolal do Trnavy provinciálnu synodu a usiloval sa uviesť do praxe závery Tridentského koncilu, smerujúce k náboženskej a mravnej obrode katolicizmu po nástupe reformácie. Z rokovaní na Trnavskej synode vyplynulo, že v kráľovskom Uhorsku pôsobilo v pastorácii len približne 300 kňazov, preto arcibiskup Forgáč považoval za jednu z najdôležitejších úloh pri obrode rímskokatolíckej cirkvi zakladanie seminárov na výchovu kňazstva, pri ktorom mala nezastupiteľný význam Spoločnosť Ježišova. Dva týždne pred svojou smrťou – 1. októbra 1615 – arcibiskup Forgáč otvoril rezidenciu jezuitov v Trnave.

Veľkú zásluhu na tom mal aj jeho blízky spolupracovník Peter Pázmaň (Pázmány). O jeho vynikajúcich schopnostiach sa Forgáč presvedčil, keď Pázmaň v krátkom čase obrátil na katolícku vieru jeho protestantských bratov Žigmunda a Mikuláša i švagra Michala Turzu (Thurzo), čo sa jemu nepodarilo počas dlhých rokov. Pázmaň v čase pôsobenia u arcibiskupa Františka Forgáča za svojho pobytu v Ríme koncom roka 1614 intervenoval u pápeža, aby získal povolenie na výstavbu kolégia v Trnave. Súhlas získal a pod vedením jezuitov sa začalo vyučovanie 1. augusta 1616. Rok predtým, 2. júla 1615, založil jezuitské kolégium Juraj Druget (Drugeth de Homonna) v Humennom. J. Druget bol pôvodne protestant a jeho konverzia bola opäť dielom Petra Pázmaňa. Prečo sa jezuiti rozhodli rezidenciu a kolégium založiť opäť v Trnave? Vo svojom denníku uvádzajú: *„Preto mesto Trnava, ktoré je známe nie tak množstvom obyvateľov a nádherou budov, ako skôr zbožnosťou viery a povestným vzdelávaním, lebo je cieľovou stanicou všetkých a je vhodné umiestniť sem sídlo pripravovaného kolégia i vybudovať školu.“*

Henrieta Žažová
Ústav dejín TU v Trnave

Použité pramene a literatúra:

Slovenská národná knižnica – Literárny archív v Martine, Acta jesuitarum in Hungaria ab anno 1599 usque 1647. Pars I. Tyrnaviae annum 1615, pag. 26, sign. RKHS 1425a; HERMANN, Egyed. *A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig*. München : Aurora Könyvek, 1973, s. 236, 239, 260; BAGIN, Anton. *Cirkevné dejiny. Novovek.* Bratislava : Vydal Spolok svätého Vojtecha Trnava v Cirkevnom nakladateľstve, 1988, s. 84; BITSKEY, István. *Petrus cardinalis Pazmany, archiepiscopus strigoniensis*. Trnava : Trnavská univerzita v Trnave, Ústav dejín Trnavskej univerzity, 2010, s. 57, 175.

Pamäť formujúca povedomie univerzitného spoločenstva

(O Ústave dejín Trnavskej univerzity s PhDr. Alžbetou Hološovou a PhDr. Mariánom Manákom, PhD.)

Ďalšou zo súčastí Trnavskej univerzity, ktorú chceme predstaviť, je Ústav dejín Trnavskej univerzity, vedecko-výskumné pracovisko univerzity, ktoré skúma a oživuje poznanie histórie Universitas Tyrnaviensis. O činnosti ústavu i všeličom inom sme sa porozprávali s jej bývalou riaditeľkou PhDr. Alžbetou Hološovou a súčasným riaditeľom PhDr. Mariánom Manákom, PhD.

Alžbeta Hološová

Na sklonku uplynulého roka si ukončila svoje pôsobenie na poste riaditeľky Ústavu dejín Trnavskej univerzity. S akými pocitmi odovzdávaš „žezlo“ svojmu nástupcovi?

Na „odovzdávanie žezla“ som myslela už viac ako tri roky, odvtedy, čo do ústavu nastúpila Mgr. Zuzana Droběnová, PhD., znalkyňa dejín pôvodnej univerzity, ale čoskoro som musela na to zabudnúť, lebo sa na svet hlásil jej potomok. Pochopiteľne, bolo treba dať prednosť materskej dovolenke. Tak som pokračovala ďalej vo výskume i publikačnej činnosti a v hľadaní vhodného nástupcu – historika, archivára so znalosťou latinčiny, maďarčiny, nemčiny. V súčasnosti sa po dlhšom povzbudzovaní a dobrých priateľských vzťahoch podarilo presvedčiť a na výberovom konaní získať na pokračovanie v práci na dejinách pôvodnej univerzity doktorku Henrietu Žažovú, Vedenie ústavu prešlo do rúk môjho dlhoročného kolegu doktora Mariána Manáka, odborníka na dejiny súčasnej univerzity, ktorému želám veľa tvorivých síl a nápadov pre dobrú reprezentáciu našej univerzity doma i v zahraničí.

Stála si pri zrode ústavu spolu s jeho vtedajším riaditeľom prof. Jozefom Šimončičom. Ako si na tieto začiatky spomínaš?

Začínala som s veľkou bázňou pred zverenými úlohami, a aj napriek tomu, že mi pán profesor Šimončič v mnohom pomohol, pri výskumoch som sa musela zorientovať sama, kde a odkiaľ začať v Budapešti, Ostrihome či Ríme. Po technickej stránke mi pán riaditeľ vytvoril dostatočné pracovné podmienky, ale pre nás skoršie narodených to znamenalo najprv sa naučiť dobre ovládať fotoaparát, počítač, notebook i internet. V týchto začiatkoch som bola vďačná za pomoc a trpezlivosť mojej kolegyni Gabike Kleimanovej, ktorá nám bola aj dôslednou jazykovou korektorkou pri pripravovaných publikáciách.

Nečakaný odchod pána profesora Šimončiča pre zdravotné dôvody z ústavu dejín na prahu jubilejného roka bol pre mňa jedným z najťažších období počas môjho pôsobenia na univerzite. V tom čase bolo treba pripraviť do tlače a informovať verejnosť o Trnavskej univerzite publikáciou Dejiny Trnavskej univerzity 1635 – 1777, 1992 – 2010, dokončiť preklad a vydať životopis zakladateľa Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa, usporiadať trojdňovú medzinárodnú konferenciu, spojenú s výstavou, a zúčastniť sa a prispieť k rôznym jubilejným podujatiam. Bolo to náročné, ale s dobrou vôľou všetkých zainteresovaných na univerzite ústav dôstojne prispel k oslavám jubilea. Vďačná som za všetky povzbudenia a podporu od bývalých rektorov, spoluzakladateľa ústavu dejín profesora Petra Blahu, a docenta Martina Mišútu.

Ústav má aj slušnú publikačnú činnosť. Ako vzniká taký ideový plán?

Plány vychádzajú z daných ponúk archívnych dokumentov a potreby reagovania na aktuálne udalosti. Najlepšie to charakterizujú aktivity v roku 375. jubilea. Náplňou ústavu je aj zachytenie súčasného diania na univerzite. Priebeh akademických podujatí, prejavy a príhovory významných osobností ústav uchováva v zborníkoch Fons Tyrnaviensis, ktorý vychádza od roku 2006. Po syntéze dejín univerzity chce ústav podrobnejšie spracovať dejiny jednotlivých fakúlt a zariadení univerzity a podľa možnosti ich vydávať dvojjazyčne tak, ako to je v prípade už vydanej anglickej verzie dejín univerzity, univerzitného observatória či nemeckého prekladu štúdií z medzinárodnej konferencie Trnavská univerzita vo svetle dejín. Vďaka doterajšej ústretovosti a záujmu rektora profesora Mareka Šmida a vedenia univerzity má ústav dejín aj v súčasnosti nádej naplniť svoje publikačné plány.

Na pracovisku zostávaš na čiastočný úväzok ako vedecko-výskumný pracovník. Čo budeš robiť vo voľnom čase?

Je toho veľa, v čom by som ešte rada pokračovala na Trnavskej univerzite, ale zdravie mi hovorí, že treba pomaly skončiť. Som veľmi rada

možnosti ešte pracovať s novou kolegyňou a postupne jej odovzdávať získané skúsenosti a podeliť sa s plánmi do budúcnosti, no hlavne chcem usporiadať a zdokumentovať môj doterajší obsiahly výskum, na ktorý nebolo popri iných prioritách dosť času. Teším sa na možnosť venovať viac času literatúre a svojmu zdraviu, ktoré som dosť zanedbávala. Mám rada prírodu, a tak chcem častejšie chodiť do môjho rodného Liptova. Dúfam, že budem mať väčší priestor aj pre mojich príbuzných, známych a dobrých priateľov, s ktorými chcem tráviť viac času a byť im k dispozícii podľa ich potrieb.

Marián Manák

Už niekoľko mesiacov pracuješ vo funkcii riaditeľa ústavu. Ako to zvládaš?

V ústave pracujem od jeho vzniku, preto mi prechod do riaditeľskej funkcie nerobil väčšie problémy. Tie vznikli skôr v súvislosti s tým, že v budove univerzity prebiehala rekonštrukcia a všetka dokumentácia bola čiastočne, a v niektoré dni úplne, nedostupná. Nebolo možné dostať sa k potrebným informáciám, ktoré som potreboval na rôzne koncoročné výkazy či ako podklady na rozpočet ústavu. Sme malé pracovisko, preto si podstatnú časť bežnej agendy vypracúvame sami.

Čo je hlavným poslaním ústavu?

Ústav dejín je pre Trnavskú univerzitu jednou zo základných platforiem na aktívne formovanie univerzitnej identity, pretože priamo skúma všetky jej historické, ale aj súčasné prvky. Z toho vyplývajú dva základné smery v určení pôsobnosti ústavu. Tým prvým je činnosť zameraná na pôsobenie smerom dovnútra univerzity a celej jej organickej komunity, a to tak v oblasti výskumu, ktorého výsledky aktívne formujú povedomie univerzitného spoločenstva o význame historickej univerzitnej tradície, čím ju sprítomňujú pre súčasnosť, ako aj v oblasti odborného spracovávania univerzitnej dokumentačnej agendy, čoho výsledkom je zase archivárska pôsobnosť. Tým sa ústav dostáva do pozície základného pamäťového zariadenia v celouniverzitnej infraštruktúre, lebo iné historické pracoviská na univerzite takúto úlohu vo svojom zameraní nemajú.

Druhým základným smerom v pôsobnosti ústavu je činnosť v oblasti vedy a výskumu. Historická Trnavská univerzita (1635 – 1777) bola najvýznamnejšou vzdelávacou inštitúciou v dejinách bývalého Uhorského kráľovstva. V kontexte slovenských dejín má táto inštitúcia nezastupiteľnú pozíciu ako jeden z najvýznamnejších inštrumentov pri formovaní slovenskej kultúrnej identity. A dnes je zrejmé, že bez jej existencie by národné hnutie v 18. a 19. storočí nemalo takú kvalitu a smerovanie, v akej sa napokon prejavilo. Dejiny Trnavskej univerzity teda nie sú limitovanou záležitosťou súčasnej univerzity, Trnavy a jej regiónu, ale ide o výskum s celoslovenským významom, v mnohom dokonca prekračujúci hranice krajiny.

Je zrejmé, že ti nechýba správne nadšenie a zmysel pre bádanie. Aké sú v tejto súvislosti plány ústavu do budúcnosti?

V minulom roku bol ústavu dejín pridelený trojročný grantový projekt VEGA (na roky 2015 – 2017) pod názvom *Ephemeris academiae Tyrnaviensis. Denník rektora Trnavskej univerzity Juraja Dobronockého z rokov 1636 – 1640 ako sonda do začiatkov formovania vysokého školstva v Uhorskom kráľovstve*. Hlavným cieľom projektu je analýza a príprava modernej kritickej vedeckej edície najstaršieho denníka pôvodnej Trnavskej univerzity, spísaného v rokoch 1636 až 1640 jej prvým rektorom, a to s dôkladným diplomaticko-kritickým a vecným komentárom a podrobnými registrami (menný, miestny, predmetový). V súčasnosti je to totiž spomedzi významných historických prameňov k dejinám univerzity jediný, ktorý doterajší historický výskum neobsiahol a ktorý prakticky nebol spracovaný, čo súvisí predovšetkým s tým, že text je písaný komplikovaným latinským rukopisom. Som preto osobne veľmi rád, že na spoluprácu pri tomto projekte sa nám podarilo získať vedúceho katedry histórie prof. Vladimíra Rábika, ktorý má bohaté skúsenosti s podobným typom práce z výskumov v tajnom Vatikánskom archíve a pri tvorbe edície Munumenta Vaticana Slovaciae.

Okrem toho v tomto roku pripravujeme vydanie ďalšieho čísla zborníka FONS TYRNAVIENSIS, v ktorom budú uverejnené prepisy prejavov z univerzitných slávností, ako aj príspevky a štúdie, ktoré majú súvis s dejinami univerzity, či recenzie na vybrané domáce i zahraničné publikácie.

Netreba zabúdať ani na to, že ako pamäťové pracovisko univerzity je našou úlohou tiež sledovať súčasné dianie, ktoré bude v budúcnosti raz hodnotené ako historický proces a ktorého relikty v zmysle archívnej a historickej vedy je nevyhnutné uchovávať pre budúcnosť. Tá je pre nás osobitne zaväzujúca, pretože naša univerzita nadväzuje na najstaršiu univerzitnú tradíciu na našom území, a my sme nielen inštitúciou skúmajúcou túto tradíciu, ale aj pracoviskom dokumentujúcim jej živé pokračovanie v súčasnosti. V istom zmysle sme akoby mostom medzi minulosťou, súčasnosťou a budúcnosťou univerzitného vzdelávania v Trnave.

Zuzana Martinkovičová

Filozofická fakulta

Vedecké podujatia a prednášky na filozofickej fakulte

V spolupráci s Centrom pre otvorenú politiku, Slovak Foreign Policy Association a pod záštitou Ministerstva obrany SR uskutočnila **Katedra politológie Filozofickej fakulty TU v Trnave** 6. novembra 2014 prednášku na tému bezpečnostná politika Slovenska a aktuálne bezpečnostné výzvy. Prednáška docentky Oľgy Gyárfášovej, reprezentujúcej Inštitút pre verejné otázky, sa koncentrovala na sprístupnenie informácií o výskumoch verejnej mienky v súvislosti s bezpečnostnou politikou SR, resp. jej vnímaním slovenskou verejnosťou od roku 1996 až po rok 2013.
Prednáška sa konala pri príležitosti 10. výročia vstupu Slovenskej republiky do Severoatlantickej aliancie a jej cieľom bolo sprístupniť poslucháčom informácie o význame bezpečnostnej politiky v kontexte oboznamovania občanov s jej jednotlivými atribútmi. V tejto súvislosti sa prednášateľka zamerala na sprístupnenie záverov výskumu v sledovanom období, ktoré potvrdili skutočnosť, že po vstupe Slovenskej republiky do NATO v marci 2004 sa téma bezpečnostnej politiky vytratila zo slovenského politického diskurzu. Tento fakt sa následne odrazil aj na stave verejnej mienky, ktorá prestala reflektovať jej význam a ciele. Keďže politické elity sa po vstupe SR do Severoatlantickej aliancie zamerali na riešenie ostatných spoločenských problémov, následne sa nevytvoril dostatočný politický priestor na zadefinovanie ďalších cieľov našej bezpečnostnej politiky po roku 2004, ako aj prostriedkov jej realizácie. Prejavilo sa to okrem iného aj v neustálom poklese výdajov na armádu SR. Dôsledkom tohto procesu vznikol dnešný paradox, keď na jednej strane v rámci slovenskej verejnosti, ale aj na úrovni politickej reprezentácie nie je široká zhoda na cieľoch bezpečnostnej politiky, a na strane druhej armáda napriek tomu, že sa snaží vyrovnať s podfinancovaním, patrí podľa väčšiny prieskumov verejnej mienky medzi najdôveryhodnejšie inštitúcie Slovenskej republiky. Prednáška, ako aj následná diskusia s poslucháčmi ukázala, aké rôznorodé je dnes reflektovanie otázok spájajúcich sa s bezpečnostnou a zahraničnou politikou SR po rozpade bipolarity a začlenení sa do politicko-vojenských štruktúr NATO. Stretnutie zároveň naznačilo, že o otázkach vnútornej a vonkajšej bezpečnosti, najmä v súvislosti s novými bezpečnostnými hrozbami, sa bude v nasledujúcom období vzhľadom na ich globálny charakter aj v rámci verejnosti diskutovať oveľa častejšie ako pred pár rokmi.

Dňa 10. novembra 2014 **Katedra filozofie Filozofickej fakulty TU v Trnave** opätovne privítala významného amerického fenomenológa profesora Anthonyho J. Steinbocka zo Southern Illinois University, ktorý v roku 2012 otvoril cyklom prednášok o fenomenológii morálnych emócií podujatie *One week with...* Uplynulý semester bola prednáška s názvom *Loving and the Gift* zameraná na problematiku daru s cieľom porozumieť tomuto pojmu inovatívnym spôsobom prostredníctvom súčas-

ného prístupu fenomenológie milujúceho a milovaného. Dar ako záležitosť dávania z lásky obohacuje fenomén obdarúvania o interpersonálny rozmer, vyjadriteľný slobodnou spoluúčasťou darcu aj obdarovaného.

Prednáška Mariána Šarkőzyho o Slavojovi Žižekovi odznela 18. novembra 2014 pod záštitou **katedry politológie**. Svojou témou bola prínosná pre študentov politológie, filozofie, ale rovnako aj psychológie, pretože prednášateľ

zasvätil pomerne široký priestor predstaveniu psychoanalýzy, a to najmä jej špecifického lacanovského prúdu. Žižek, vyštudovaný filozof a psychoanalytik, si totiž pri svojich výkladoch (nielen) Marxa a odhaľovaní politickej ideológie vo sférach naoko nepolitických pomáha práve psychoanalýzou a najmä Jacquesom Lacanom. Prednáška bola zaujímavá aj z toho hľadiska, že M. Šarkőzy nepôsobí v akademickej sfére, avšak Žižekovi a vybranými problémom a osobnostiam politickej filozofie sa dlhodobo venuje a svoje úvahy uverejňuje vo forme blogov.

Úspešné dizertačné práce

Filozofická fakulta TU dlhodobo podporuje publikačnú činnosť doktorandov, a preto každoročne vydáva príspevky, ktoré zazneli na doktorandskom dni. Vzhľadom na čoraz väčší dôraz, ktorý sa kladie na publikačné výstupy študentov doktorandského štúdia, sa vedenie fakulty rozhodlo založiť edíciu Opera minora, v rámci ktorej pravidelne vychádzajú obhájené dizertačné a kvalifikačné práce študentov a pedagógov fakulty. V roku 2014 vyšli v tejto edícii vybrané, úspešne obhájené dizertačné práce na študijných programoch *slovenské dejiny*, *systematická filozofia* a *etika a morálna filozofia*.

Jana Bauerová, ktorá sa venovala otázke ***Slovenska a Rumunska v rokoch 1939 – 1944***, sa v práci zamerala na úspešný vstup prvej Slovenskej republiky na medzinárodnú scénu, ktorý bol podmienený predovšetkým stanoviskom, aké zaujmú jednotlivé štáty sveta. Hoci cesta k nadviazaniu diplomatických stykov s Rumunskom nebola napriek dlhoročnému slovensko-rumunskému priateľstvu jednoduchá, po prekonaní počiatočných pochybností o trvácnosti Slovenskej republiky uznalo Rumunsko nový štát de iure. Ako sprostredkovatelia medzi oboma krajinami účinkovali v prvom rade diplomati stojaci na čele zastupiteľských úradov v Bratislave a Bukurešti. Aj vďaka nim sa podarilo v krátkom čase vybudovať pomerne intenzívne slovensko-rumunské diplomatické, politické, hospodárske a kultúrne vzťahy, a to aj navzdory nepriaznivým okolnostiam. Zatiaľ čo rozvíjaniu stykov v kultúrnej a školskej oblasti nepriali najmä vojnové pomery, prehĺbeniu politicko-diplomatickej a hospodárskej spolupráce Slovenska a Rumunska bránilo predovšetkým Nemecko a ochotne mu pri tom sekundujúce Maďarsko. K rozchodu krajín však napokon viedol politický prevrat v Rumunsku v auguste 1944.

Zuzana Blažeková sa zamýšľala nad otázkou slobody a jej definíciou. Vo svojej knihe ***Porozumenie slobody u S. Kierkegaarda a C. S. Bartnika*** si kladie otázku, čo je sloboda. Či si vyberať z ponúknutých možností a potom nielenže ľutovať svoj výber, ale aj samotnú možnosť výberu, alebo je ňou oslobodenie sa spod vonkajšieho nátlaku. Ľudský život je neustálym tokom, ktorý sa nedá zastaviť. Každodennosť je dvojaká: buď je nudná, alebo je turbulentná. Buď sa nudíme, alebo nevieme kam skôr „skočiť". Pri našom rozhodovaní, výberoch a skutkoch máme skúsenosti s viacerými druhmi čiastkovej či čiastočnej slobody. Ale ktorá z toho množstva slobôd je tá „pravá"? Kedy človek môže zodpovedne povedať, že našiel zmysel života vo svojej slobode? Odpovede na tieto otázky ponúka autorka vo svojej prvotine.

Pokusom o rozpracovanie termínu „banálne zlo", ktorý po prvýkrát použila Hannah Arendtová v súvislosti s Adolfom Eichmannom, je kniha **Ondreja Čechvalu *Banalita zla ako ohrozenie zmysluplnosti ľudského konania***. Z interpretácie Arendtovej chápania zla postupne pozornosť presúva na skúmanie konformizmu, vstupu kritéria efektivity do ľudského konania a absolutizácie jednej hodnotovej perspektívy. Novosť banálneho zla a základný odklon od tradičných výkladov spočíva v tom, že toto zlo nepáchajú jednotlivci motivovaní túžbou po moci, ale obyčajní ľudia, ktorí si svedomito plnia svoje povinnosti vymedzené ich sociálnou rolou a úlohou v spoločnosti. Na pozadí tohto problému sa v práci postupne rozvíja výklad etického konania, ktoré je konfrontované s bezmyšlienkovitým nasledovaním morálnych pravidiel. Na základe výkladu etiky v Aristotelovom diele Etika Nikomachova je pojem etiky rozšírený o existenciálnu štruktúru zmyslu ľudského konania. Takéto chápanie etiky kladie do popredia namiesto absolútneho zmyslu (akým bola pre Eichmanna povinnosť voči Vodcovej vôli) pluralitu partikulárnych zmyslov, ktoré sa vyjavujú až v konkrétnej situácii ľudského konania. Táto pluralita poukazuje na hodnotovo nejednoznačný charakter nášho konania a potrebu zohľadňovať medze a konečnosť nášho porozumenia sveta.

Z podkladov katedier spracovala *Michaela Rušinová*

Pedagogická fakulta

Na Katedre školskej pedagogiky PdF TU privítali zahraničnú návštevu z Nového Zélandu

V januári navštívil Katedru školskej pedagogiky Pedagogickej fakulty TU doktor Martin Tesař z univerzity v Aucklande na Novom Zélande.
Na fakulte predniesol 20. januára 2015 verejnú prednášku s názvom *New Zealand perspectives on Early Childhood Education and Childhoods: Policy, Curriculum and Assessment* (Pohľad Nového Zélandu na vzdelávanie v ranom veku a detstvo: politika, curriculum a hodnotenie), ktorá bola pre jej účastníkov veľmi obohacujúca. Dozvedeli sa tak o predprimárnom vzdelávaní na Novom Zélande, ako aj o histórii krajiny. Ich vzdelávací systém je založený na dôvere, že učitelia svoju prácu vykonávajú dobre a poctivo, napr. vo voľnosti pri plánovaní činností podľa aktuálnych tém v krajine alebo podľa záujmu detí. Škôlky tvoria jeden otvorený priestor, kde deti voľne behajú a sami sa rozhodnú, ku ktorému pedagógovi sa pripoja pri práci. Na takomto princípe voľnosti je založený aj ich denný režim, ktorý sa od toho nášho úplne odlišuje. Zaujímavý je tiež spôsob hodnotenia detí pomocou písania „Learning Stories“, tzv. týždenných príbehov. Tieto príbehy píše učiteľ spoločne s každým dieťaťom. Motivujúce je aj to, ako prebieha spolupráca školy a rodiny, aký veľký dôraz sa kladie na dobré vzťahy, toleranciu (predovšetkým náboženskú) a osobnostnú stránka človeka.
Doktor Marek Tesař pôsobí na Pedagogickej fakulte univerzity v Aucklande. Venuje sa filozofii, histórii a sociológii detstva, rovnako aj histórii vzdelávania. Vo výskume sa zaoberá osobitosťami detstva, opiera sa pri tom o pojmy spravodlivej a demokratickej spoločnosti, kde detský hlas a participácia, a to najmä v ranom detstve, sa berú vážne. Za svoju dizertačnú prácu *Ovládanie detstva cez príbehy: havlovská analýza detských subjektivít* získal prestížne austrálsko-ázijské a medzinárodné uznanie a ocenenie.
Na domovskej fakulte je supervízorom študentov doktorandského štúdia so zameraním na rané detstvo.

Katarína Bednárová predstavila svoje Dejiny umeleckého prekladu na Slovensku

Dňa 3. decembra 2014 sa v aule Pazmaneum Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity uskutočnila prednáška doc. Kataríny Bednárovej, CSc., *Dejiny umeleckého prekladu na Slovensku* spojená s prezentáciou rovnomennej autorkinej knihy, ktorá vyšla na jeseň 2014 vo VEDE, vydavateľstve SAV. Podujatie vzniklo ako výsledok spolupráce Katedry nemeckého jazyka a literatúry PdF TU a Ústavu svetovej literatúry SAV v Bratislave.
V príhovore otvárajúcom podujatie dekan pedagogickej fakulty profesor René Bílik privítal hostku a naskicoval širší zástoj podobných podujatí. Docent Milan Žitný z katedry nemeckého jazyka a literatúry vyzdvihol prínos prezentovanej publikácie pre výskum dejín slovenskej kultúry. Veď Katarína Bednárová po rokoch sústredeného výskumu napísala dielo, ktoré zaraďuje procesy slovenského umeleckého prekladu do trajektórie európskych dejín prekladu. Pritom sa opierala o sofistikované metodologické inštrumentárium a skúsenosti získané na viacerých medzinárodných výskumných projektoch, ktoré organizovali francúzske akademické inštitúcie.

Slovenská literárna veda je konfrontovaná s potrebou osvetliť dejiny slovenského prekladu od jeho počiatkov v cyrilo-metodskom období až po súčasnosť. Ako uviedla Katarína Bednárová v bohato členenom referáte, zjednocujúcim momentom je vývoj od prekladu sakrálnych textov k prekladu textov profánneho charakteru: „Preklad je služba prijímajúcemu jazyku a literatúre. Je ňou aj preklad sakrálnych textov, ktoré sa vlievajú do svetskej literatúry, tak ako antická literatúra preniká celé dejiny literatúry až do modernej doby. Prekladmi sakrálnych textov sa pripravuje potrebné jazykové a figuratívne inštrumentárium a stoja na nich literárne filiácie.“ K tomuto tvrdeniu, ktoré odznelo na prednáške, treba dodať, že existenciu prekladu, jeho charakter a kvalitu ovplyvňuje práve pripravenosť jazyka a kultúrneho prostredia inojazyčný text prijať v jednotlivých historických obdobiach. Veď najlepšie prekladové diela v diachrónnom priereze sa pokladajú za súčasť kultúrneho dedičstva. A ako také spĺňajú najvyššie kritériá textovej a prekladateľskej kvality i jazykovej kultúry.

Referát Kataríny Bednárovej obsahoval rad podnetov na výskum dejín prekladu aj ďalších etáp od osvietenstva, keď sa začínal črtať prechod od sakrálneho k profánnemu, až do súčasnosti. Neskoršie obdobia budú predmetom výskumu v ďalších zväzkoch projektu. Zároveň si príjemca jej slov uvedomil možnosti, ba nevyhnutnosť skĺbenia prehĺbeného translatologického a teologického výskumu. Či a ako sa to podarí, ukáže budúcnosť.

Podujatie priblížilo širokému okruhu študentov filologických odborov fundované informácie o najnovších metodologických výbojoch slovenskej literárnej vedy. Katarína Bednárová svojou prednáškou uviedla poslucháčov do problematiky výskumu fascinujúcej súčasti slovenských kultúrnych dejín.

Milan Žitný

Piaty ročník doktorandskej konferencie pod záštitou Katedry pedagogických štúdií PdF TU

Doktorandská konferencia s názvom *Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov* sa na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity už stáva tradíciou. V piatok 6. februára 2015 sa uskutočnil jej piaty ročník s bohatou účasťou doktorandov zo slovenských i českých univerzít. Ako už napovedá názov, konferencia je primárne zameraná na študentov doktorandských študijných programov v pedagogike a príbuzných vedách. Cieľom konferencie je nielen oboznámiť akademickú obec a širšiu odbornú verejnosť s témami dizertačných prác a priebežnými výsledkami, ale aj poskytnúť doktorandom kvalifikovanú spätnú väzbu k ich výskumu. Na túto úlohu sa podujali mnohí pedagógovia pôsobiaci prevažne na Katedre pedagogických štúdií PdF TU a zároveň aj pedagógovia z iných katedier.

Po úvodných slovách a privítaní hostí a účastníkov konferencie jej hlavným gestorom, prodekanom PdF TU doc. Andrejom Rajským, a prorektorkou pre rozvoj TU prof. Blankou Kudláčovou zazneli plenárne prednášky pozvaných hostí – prof. Petra Gavoru *Ako skonštruovať výskumný nástroj* a doc. Pavla Prokopa *Ako publikovať v zahraničných časopisoch*. Obe prednášky vzbudili veľký záujem a diskusiu.

Po krátkej prestávke konferencia pokračovala vystúpeniami jednotlivých doktorandov, ktorých príspevky sa zamerali na rozmanité problémy nielen z oblasti výchovy a vzdelávania. Na tohtoročnej konferencii sa zúčastnilo takmer 30 doktorandov, z toho 21 vystúpilo aktívne. Účastníci boli rozdelení do troch sekcií, pričom každý výstup doktoranda bol završený odbornou diskusiou, podnetmi a cennými pripomienkami zo strany prítomných pedagógov, ktoré majú nenahraditeľný prínos v príprave doktoranda na obhajobu dizertačného projektu či dizertačnej práce. Všetci aktívni účastníci konferencie majú možnosť publikovať svoje príspevky v recenzovanom zborníku JUVENILIA PAEDAGOGICA 2015. Už teraz sa tešíme na ďalší ročník konferencie.

Lucia Valkovičová

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Progres v projekte e-Roma Resource

Aktivity v projekte zameranom na zvyšovanie úrovne spolupráce a komunikácie medzi poskytovateľmi vzdelávania a výchovných aktivít v rómskej populácii úspešne pokračujú. V dňoch 18. – 19. septembra 2014 sa fakulta zdravotníctva a sociálnej práce stala miestom konania 2. projektového stretnutia všetkých partnerov. Jeho cieľom bolo dohodnúť sa na finálnej podobe jednotnej metodickej príručky s pokynmi na vykonanie situačnej analýzy a hodnotenia potrieb v každej z partnerských krajín a návrhu obsahu a štrukúry on-line platformy. Následne projektový tím katedry verejného zdravotníctva, ktorý je zodpovedný za tento pracovný balík, dokončil metodickú príručku a každý z partnerov vykonal výskum vo svojej krajine, na základe čoho vytvoril národný report. Katedra verejného zdravotníctva spracovala transnárodný report, ktorý je zverejnený na webovej stránke katedry. Má slúžiť ako podklad na vytvorenie obsahu pripravovanej on-line platformy.

Stretnutie na jej testovanie a práce s ňou sa uskutočnilo 18. – 20. februára tohto roku v Krakove. Lídrom prípravy on-line platformy a jej spustenia do praxe je poľský partner MULTIKULTURA. V súčasnosti prebieha triedenie a nahrávanie materiálov na platformu.

Mgr. Michaela Machajová, PhD.

Edukačná roadshow Srdce plné zdravia

Výskyt rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení ako dôsledok nesprávneho životného štýlu je značný už v detskom veku. Lekári tvrdia, že ich počet rastie geometrickým radom, preto je potrebné začať s edukáciou a informovaním už v školskom veku. Projekt roadshow **Srdce plné zdravia** je projektom zameraným na zlepšenie zdravého životného štýlu detí v základných školách.

Vzdelávací projekt sa realizuje formou roadshow v 25 mestách Slovenska, vždy na jednej základnej škole pre žiakov 2. stupňa. Cieľovou skupinou nie sú len samotní žiaci, ale aj učitelia a pedagogickí pracovníci školských klubov.

Projekt sa uskutočňuje v dopoludňajších hodinách. Začína sa lekárovou prezentáciou rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení u detí a mládeže, ktorými sú najmä fajčenie, konzumácia alkoholu, nedostatočná fyzická aktivita, nadváha či obezita. Po prezentácii majú žiaci možnosť prehliadnuť si 3D model nafukovacieho srdca, aby pochopili jeho fyziologickú funkciu. Formou propagačných materiálov môžu pozorovať rozdiely medzi ľudským telom fajčiara a nefajčiara. Žiaci, ktorých rodičia súhlasia s vykonaním odberu krvi a jeho vyhodnotením, majú možnosť absolvovať viaceré vyšetrenia. Žiaci navštívia fit kútik, kde sa dozvedia o zdravej životospráve, prevencii detskej obezity s ukážkami zdravých raňajok. Po ukončení programu žiaci anonymne odpovedajú na krátku anketu, ktorej cieľom je dostať spätnú informáciu o získaných vedomostiach.

Medzi cieľmi projektu je aj edukácia o potrebe starostlivosti o vlastné srdce, príznakoch kardiovaskulárnych ochorení, ich rýchlom rozpoznaní a prvej pomoci.

Organizátorom projektu roadshow **Srdce plné zdravia** je Slovenská nadácia srdca spolu s Nadáciou pre deti Slovenska a s podporou Nadácie Tesco. Projekt bol realizovaný v aktívnej spolupráci s FZaSP pod vedením Mgr. Michala Rafajdusa, PhD., a s pomocou študentiek verejného zdravotníctva Bc. K. Adamekovej, Bc. L. Cudzišovej, S. Jaďuďovej a Bc. M. Gapčovej.

(*Obrázky sú prevzaté z oficiálnej funpage Slovenskej nadácie srdca*)

M. R.

JOINT DEGREE program SOWOSEC

Počuli ste už niekedy o JOINT DEGREE? Je to tzv. spoločný magisterský alebo doktorandský študijný program vytvorený viacerými zahraničnými univerzitami, po absolvovaní ktorého môžete získať JOINT DIPLOM, oficiálne uznaný všetkými partnerskými univerzitami. Práve Katedra sociálnej práce Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU intenzívne spolupracuje so zahraničnými univerzitami v rámci projektu LEONARDO na vytvorení JOINT DEGREE programu s názvom SOWOSEC, ktorý sa realizuje taktiež u nás v študijnom programe Riadenie a organizácia sociálnych služieb.

Už niekoľko rokov sa pravidelne organizuje modul IPM, v rámci ktorého prichádzajú zahraniční študenti na Trnavskú univerzitu. Jeho súčasťou je výučba súvisiaca so špecifikami hostiteľskej krajiny a návštevy vybraných zariadení. V rámci tohto projektu Trnavskú univerzitu v čase od 11. do 23. januára t. r. navštívilo 6 študentiek z rakúskeho FH Campus vo Viedni, ktoré sú o krok bližšie k získaniu svojho JOINT DEGREE práve vďaka teoretickej výučbe na našej univerzite i vďaka tomu, že počas svojho pobytu úspešne vypracovali dva projekty. Jeden pre zariadenie pre seniorov a druhý pre detské integračné centrum.

Našim rakúskym kolegyniam držíme palce pri ďalších študijných úspechoch a dúfame, že budú mať na svoj pobyt na Slovensku a krátke štúdium na našej univerzite iba tie najlepšie spomienky.

Klaudia Vidová

Teologická fakulta

Pluralita myslenia v tradícii kresťanstva

Dňa 12. decembra 2014 sa v priestoroch auly Teologickej fakulty TU uskutočnila prestížna medzinárodná konferencia na tému *Pluralita myslenia v tradícii kresťanského staroveku a stredoveku*. Podujatia organizátori pripravili na záver riešenia zahraničného vedeckého projektu s cieľom predstaviť čiastkové i komplexné výsledky výskumu problematiky plurality v antických i stredovekých dielach, ktoré boli dôležitými medzníkmi plurality pre ďalší vývin kresťanstva.
Z osobností, ktoré sa na konferencii zúčastnili, spomeňme Rabbiho Josha Ahrensa, židovského rabína, ktorý vystúpil s príspevkom *Early Christianity as Part of Jewish Pluralism in Late Antiquity*. Spomedzi ďalších zahraničných hostí sa aktívne zúčastnil profesor Widok s príspevkom *Pluralizm myślenia w nauczaniu Klemensa Aleksandryjskiego* či hostia – kolegovia z Olomouca – Dávid Vopřada s výkladom sv. Ambróza pod názvom *Totum quis potest comprehendere? Sv. Ambrož a přístupy k plnosti Slova*, ako aj Vít Hušek s príspevkom *Pluralita biblického textu u latinských otců 4. století*. Okrem týchto zahraničných hostí vystúpili predstavitelia ďalších univerzít: Dr. M. Andoková a doc. M. Chabada z FiF UK, Dr. K. Karabová z FF TU, či „domáci" prednášajúci – Dr. M. Lichner a doc. R. Nemec z teologickej fakulty. Vo svojich príspevkoch všetci poukázali na pluralitný charakter kresťanskej tradície, na dialogický rozmer prítomný v dejinách kresťanského myslenia a na potrebu plurality aj v dnešnej kultúre a kresťanstve.
Druhým cieľom podujatia bola prezentácia zborníka štúdií, ktorý vyšiel pod rovnomenným názvom ako konferencia (*Pluralita myslenia v tradícii kresťanského staroveku a stredoveku*). Obsahuje výber z diel z kresťanského staroveku: *Liber regularum* od Tyconia (prel. M. Andoková), Augustínovo dielo *De fide et operibus* (prel. R. Nemec), preklad *Odsúdení* z roku 1277 (prel. M. Chabada) a preklad Ockhamovho spisu *O spojení cností* (prel. R. Nemec). Každý preklad sprevádza rozsiahla štúdia jednotlivých autorov, ktorá napomáha lepšie dokresliť myšlienkové pozadie textu. Editorom celého diela je ThLic. M. Lichner, Dth., dekan Teologickej fakulty TU.

Miroslav Karaba – Božie pôsobenie vo svete

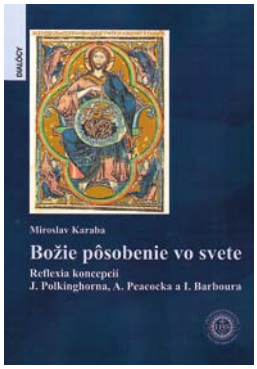

Nová publikácia **Miroslava Karabu** ***Božie pôsobenie vo svete*** prináša pohľad na jednu z kľúčových tém interdisciplinárneho dialógu medzi náboženstvom a prírodnými vedami, ktorou je možnosť Božieho pôsobenia v kontexte poznatkov súčasných prírodných vied. Presvedčenie, že Boh ustavične tvorivo koná vo svete prostredníctvom jeho prírodných procesov, že koná v dejinách, aby ho vykúpil a spasil, a že formuje priebeh života jednotlivca, je pre kresťanskú vieru kľúčové. Sama jeho prijateľnosť a inteligibilita je dnes na základe vedeckého stanoviska vo všeobecnosti spochybňovaná. Aj preto je preskúmanie tejto otázky z hľadiska židovsko-kresťanskej tradície centrálnym problémom. Autor sa preto v publikácii sústreďuje práve na možné riešenia problému Božieho pôsobenia vo svete tak, ako ich prinášajú John Polkinghorne, Arthur Peacocke a Ian Barbour. Všetci títo autori vychádzajú z prírodovedeckej komunity, a preto niet divu, že ich argumentácia v mnohých bodoch kongruuje. Jazyk, ktorý používame pri našich pokusoch opísať Boha, má nepochybne svoje limity a nie je úplne adekvátny, ale pojem osobného Boha implikuje, že Boh koná konkrétne veci za konkrétnych okolností. Pri takýchto úvahách sa však dostaneme k problému, v akom rozsahu môžeme oprávnene predpokladať, že Boh pôsobí vo vesmíre, ktorý sa zároveň riadi neúprosnými prírodnými zákonmi. Základná otázka by teda mohla byť formulovaná takto: Nie je sieť fyzikálnej reality napätá tak silno, že vôbec nepripúšťa špecifické pôsobenie

božského činiteľa? Ako tri možné varianty odpovede na túto otázku prináša autor zmienené koncepcie Božieho pôsobenia vo svete. Sú to koncepcie, ktoré vychádzajú zo súčasného obrazu materiálneho sveta tak, ako nám ho prináša moderná prírodoveda a zároveň reflektujú prvky teistickej viery, ktorá sa najlepším spôsobom odzrkadľuje v troch náboženských tradíciách – v judaizme, kresťanstve a islame.

Rodina v súčasnom svete

Projekt Profamily

Aj keď je téma všetkého prorodinného momentálne v kurze, Teologická fakulta Trnavskej univerzity sa týmto témam komplexne venuje už dlhší čas. Výsledkom je publikačná a širšia vedecká činnosť (workshopy, semináre, konferencie) k otázkam teológie, manželstva a rodiny a neobchádza ani pálčivé témy, ako napr. pastorácia rozvedených katolíkov, menšín, postihnutých a pod. Uvedeným problémom sa teoreticky i prakticky venujú pastorálni a systematickí teológovia, ale aj iní vedeckí pracovníci na fakulte.

Na dlhoročnú tradíciu medzinárodných vedeckých konferencií Rodina v súčasnom svete, sumarizovaných zborníkmi, nadväzuje aj medzinárodný projekt Profamily. Práve v rámci tohto projektu sú jedným z výsledkov tri kolektívne vedecké monografie. Prvá z nich nesie názov *Nové formy pastorácie a spirituality rozvedených katolíkov po Druhom vatikánskom koncile*. Trojica autorov, G. Braunsteiner, L. Csontos, A. Filipek, predstavuje čitateľovi nanajvýš aktuálny problém, ktorý sa dotýka aj kresťanských spoločenstiev. Za povšimnutie stojí, že monografia zrkadlí nielen systematické zhodnotenie uvedeného problému vo svetle dokumentov Magistéria či perspektív katolíckej teológie, ale reflektuje aj pastorálny kontext, a teda praktické výzvy. Cieľom autorov je hľadať priestor pre pastoráciu, no zároveň osvetliť ideál. Druhá monografia, *Filozofické východisko profamily stratégie*, ktorej autormi sú L. Jeník, M. Karaba a R. Nemec, predstavuje filozofickú reflexiu kľúčových pojmov, ktoré s témou profamily stratégie súvisia. Autori sa zaoberajú témami filozofickej antropológie, politickej filozofie, ale tiež sociálnym konštruktivizmom. Poslednou publikáciou, ktorá odráža komplexné zameranie projektu, je *Empirické a metodologické východiská profamily stratégie*. Autormi sú R. Bednárik, M. Šmidová a J. Žuffa. Odborníci z jednotlivých oblastí sa venujú konvergencii snáh o prorodinnú agendu zo strany kresťanských cirkví s výzvou k zodpovednosti štátu či občianskej spoločnosti za ochranu rodiny v súčasnom svete. Takéto konvergencie jednotlivých agend neodrážajú len blízkosť teologických a sociologických prístupov. Zrkadlia aj pozitívum pohľadu z praxe, aspekt sociálnej práce a spolu tak zdôrazňujú nespochybniteľný význam rodiny v súčasnom svete.

Mgr. et Mgr. Lukáš Jeník, PhD.

Študentská konferencia – Charitas in Veritate

Spätná väzba patrí medzi účinné metódy urýchlenia vývoja vecí k pozitívnemu progresu. Na základe toho sa zrodila myšlienka ponúknuť pedagógom, pracovníkom a zamestnancom Teologickej fakulty TU v Trnave pohľad na ich prácu a snahu. V rámci tohto projektu sa študenti teologickej fakulty rozhodli motivovať aj ostatných študentov k aktivitám, k pochopeniu zmysluplnosti ich štúdia.

Plánovaná študentská konferencia *Charitas in Veritate* teda nie je konferenciou v pravom zmysle slova, je skôr akýmsi *„thanksgiving & motivational“* dňom pre všetkých priaznivcov teologickej fakulty.

Kľúčovým motívom akcie je poskytnúť spätnú väzbu, návrhy, nápady a postrehy na zlepšenie, motiváciu a poďakovanie za prácu, ktorú pedagógovia vykonávajú. Pilotný projekt študentov má – okrem ďakovného základu – aj motivačný aspekt. A to v zmysle pozdvihnutia kvality študentského vzdelávania, s cieľom priniesť trocha života na fakultu a odštartovať aktivitu a iniciatívu študentov. Program konferencie je rozdelený do viacerých častí. Medzi úvodné slovo s privítaním a záverečné slovo sú zaradené vstupy, ktoré budú prezentovať zástupcovia študentov. Vstupy sú rozdelené podľa zamerania: filozofia, teológia, sociálna práca a náuka o rodine. Vďačnosť a postrehy budú vyjadrené aj vedeniu fakulty, nepedagogickým zamestnancom fakulty, činnosti senátu a rady kvality. Priestor na diskusiu bude na záver konferencie a neformálne sa v nej môže pokračovať počas občerstvenia po skončení oficiálnej časti.

Týmto by sme vás všetkých chceli veľmi srdečne pozvať do priestorov teologickej fakulty na Kostolnej ulici 1 v Bratislave na túto konferenciu. Dátum a čas bude spresnený a zverejnený na fakultnej stránke v sekcii *Očami študentov*.

Petronela Lesanská

Právnická fakulta

Seminár o diskriminácia v zmluvnom práve

Dňa 3. decembra 2014 sa v Trnave uskutočnil seminár na tému Diskriminácia v zmluvnom práve v rámci projektu Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva SR a SAV (VEGA) Zákonník práce a jeho možné variácie, číslo 1/0423/14. Organizovala ho Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave spolu so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva. Odbornými garantmi podujatia boli dekanka PF TU v Trnave prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc., ďalej doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD. a doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

Na seminára sa zúčastnili takmer štyri desiatky hostí, a to nielen právnych teoretikov z viacerých právnických fakúlt, ale aj odborníkov z praxe. Tým došlo k nevyhnutnému prepojeniu a dialógu medzi akademikmi a praktikmi s cieľom hľadať riešenia súvisiace s aktuálnou otázkou, ktorou diskriminácia v našej spoločnosti určite je. Medzinárodný charakter dodali tomuto stretnutiu (a v rámci neho prebiehajúcej diskusii) rečníci z Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne.

Diskusiu otvoril riaditeľ Slovenského národného strediska pre ľudské práva Mgr. Mesároš, ktorého príspevok sa týkal dočasných vyrovnávacích opatrení. Zároveň priniesol informácie o aktuálnych právnych otázkach z činnosti svojej inštitúcie. Princíp zákazu diskriminácie sa spája s čoraz hlbším prienikom európskeho práva do vnútroštátnych poriadkov členských štátov EÚ, preto bola predmetná problematika načrtnutá z európskeho pohľadu viacerými, ďalšími rečníkmi. JUDr. Peter Varga, PhD., spracoval predmetnú problematiku z pohľadu primárneho (Zmluva o EÚ, Zmluva o fungovaní EÚ) a sekundárneho práva EÚ (smernice), pričom zároveň poukázal na vybrané rozhodnutia Súdneho dvora EÚ. JUDr. Viktor Križan, PhD., sa okrem iného venoval aj rozhodnutiam Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkali slobody náboženského vyznania kolidujúcej s pracovným časom. Diskrimináciu vzdelaného spotrebiteľa v aplikačnej praxi rozobral vo svojom príspevku Mgr. Meszáros, PhD., pričom poukázal na možné nevýhodné postavenie spotrebiteľa, ktorý si je vedomý svojich práv.

V rámci seminára sa neobišla ani procesná stránka veci, a to prostredníctvom JUDr. Smyčkovej, PhD.,

ktorá o. i. poskytla najnovšie informácie z pripravovanej reformy civilného procesu týkajúce sa procesných nástrojov na odstránenie diskriminácie. Zaujímavý bol príspevok JUDr. Dulákovej, PhD., ktorá poskytla inšpiratívny pohľad a poukázala na nedostatky úpravy nájmu bytu, a to aj v súvislosti s nedávnym prijatím zákona o krátkodobom nájme bytu. Nechýbal ani príspevok z práva duševného vlastníctva od JUDr. Adamovej, PhD., ktorý sa venoval aj diskriminačnému (ne)udeleniu licencie. Búrlivá diskusia vznikla v súvislosti s úpravou druhého piliera dôchodkového systému, o ktorej hovoril doc. Lacko. Poznatky z praxe priniesli okrem iných aj predseda legislatívnej sekcie Slovenskej asociácie poisťovní Ing. Mgr. Petruľák, ktorý sa venoval (ne)diskriminácii v prípade poskytovania poistného poisťovňami. JUDr. Mgr. Benč z Inšpektorátu práce v Banskej Bystrici poukázal na ,,obmedzené" kompetencie inšpektorátov práce, a teda na fakt, že väčšinu pracovno-právnych sporov musia riešiť súdy.
Obsah príspevkov bol komplexný vzhľadom na rozsiahlosť a diverzitu rozoberanej problematiky. Na seminári sa upozornilo na problémy právnej praxe v oblasti diskriminácie (či už z pohľadu rodovej, etnickej, vekovej diskriminácie, diskriminácie na základe štátnej príslušnosti a iných foriem diskriminácie). Rozobral sa taktiež aktuálny stav v tejto oblasti a jeho nedostatky, ako aj možný budúci vývoj uvedenej problematiky. Z konferencie bude publikovaný zborník.

Doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

Odborný seminár ,,Konvergencia a divergencia zodpovednostných vzťahov jadrového a civilného práva

V dňoch 6. – 7. februára 2015 sa v hoteli SNP v Demänovskej doline konal odborný seminár na tému *Konvergencia a divergencia zodpovednostných vzťahov jadrového a civilného práva* v rámci projektu Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva SR a SAV (VEGA) Občianskoprávny režim zodpovednosti za jadrové škody – perspektívy a možnosti jeho ďalšieho vývoja na úrovni slovenského, medzinárodného a európskeho práva, č. 1/0256/12. Organizátorom podujatia bola Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave (PF TU), Katedra občianskeho a obchodného práva, a odbornými garantmi JUDr. Marianna Novotná, PhD., a doc. JUDr. Monika Jurčová, PhD.
Na seminári sa aj napriek veľmi špecifickej a úzko odborne špecializovanej téme zúčastnili tri desiatky hostí, a to nielen z radov členov PF TU, ktorí ako spoluriešitelia uvedeného grantového projektu prezentovali výsledky svojho skúmania, ale medzi prednášajúcimi a diskutujúcimi bolo možné nájsť tak právnych teoretikov z iných právnických fakúlt, či už domácich, alebo z Českej republiky, ako i zástupcov právnej praxe z radov poisťovateľov, advokátov a odborníkov na prevádzku a dekontaminácie jadrových zariadení, čo umožnilo obsiahlejšiu a názorovo bohatú diskusiu k témam príspevkov. Nemožno obísť ani fakt, že téma odborného seminára venovaná právnym následkom vzniku jadrovej udalosti je najmä v dnešnom tzv. post-fukušimskom období značne aktuálna, pričom v Slovenskej (obdobne ako v Českej) republike k nej chýba širšia odborná a najmä vedecká diskusia, či už v podobe väčšieho rozsahu odborných monografií, alebo článkov, prípadne v rámci podujatí, venovaných tejto problematike. Z tohto pohľadu možno konštatovať, že odborný seminár bol originálny a prínosný, pretože nastolil problematiku zodpovednostných vzťahov jadrového práva v ich širšom kontexte civilnoprávnych (a širšie súkromnoprávnych) vzťahov náhrady vzniknutej škody.
Seminár upozornil na problémy, ktoré môžu nastať v aplikačnej praxi v oblasti zodpovednosti za jadrové škody, ako aj v oblasti zodpovednostných vzťahov v rámci civilného práva v širšom ponímaní. Rozoberal sa aktuálny právny stav v tejto oblasti a jeho nedostatky a tiež možný budúci vývoj uvedenej problematiky (a to aj vzhľadom na pokročilý stav legislatívnych prác na novom zákone o zodpovednosti za jadrové škody v SR). Z konferencie sa pripravuje zborník, ktorý bude zverejnený aj na stránkach PF TU v Trnave, aby sa s výsledkami odborného seminára mohla zoznámiť širšia odborná verejnosť.

Mgr. Marek Maslák

Deň otvorených dverí na právnickej fakulte

Dňa 29. januára 2015 sa uskutočnil na pôde Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave *deň otvorených dverí*. Vedenie fakulty privítalo viac ako 200 záujemcov o štúdium práva, ktorí prišli zo všetkých kútov Slovenska.
Prodekani fakulty im priblížili možnosti štúdia. Právnická fakulta ponúka kvalitné vzdelanie v oblasti práva a právnej vedy na Slovensku, ako aj možnosti štúdia vybraných predmetov v cudzích jazykoch. Uchádzačov zaujali možnosti právnych kliník, odborných stáží či zahraničných študijných pobytov prostredníctvom programu ERAZMUS. Po úvodnom výklade nasledovala prehliadka priestorov fakulty, osobné stretnutie s pani dekankou, riaditeľkou knižnice a pracovníčkami študijného oddelenia. Pre veľký úspech a záujem sa vedenie fakulty rozhodlo pripraviť ďalší deň otvorených dverí 5. marca 2015.

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.

Matúš Nižňanský

Študoval na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (odbor slovenský jazyk a literatúra – etická výchova). Pôsobil ako učiteľ na základnej škole a lektor anglického jazyka v Piešťanoch a Rakoviciach. Momentále pracuje v Mestskej knižnici v Piešťanoch. Publikoval v *Dotykoch, Orlovi Tatranskom*, v lokálnych periodikách. Je laureátom Ceny Rudolfa Fabryho za rok 2011.

Z VÁHU

Opatrne našľapuješ. Rieka ešte nespí,
v driemotách veští rybám.
A tebe.

O chvíľu ostrý kameň, vyvrhnutá kosť.
Kdesi medzi tým alabastrové stehno,
zapamätané v úlomku zrkadla.

Zrub: pach zvlhnutého dreva,
len ten je večný. A nástojčivosť verají,
v ktorých detský plač natrvalo zanechal
zopár mliečnych zubov.

Tušíš tajný kľúč, pod jazykom,
za zošitými perami. Našľapuješ opatrne,
smerom do seba.

PRED KANVICOU, ZA KANVICOU

Dozreli okná na šuchotanie perín:
vrhnúť sa. Po jazyku sa vrhnúť
za zvyškami čaju.

V protismere tvojho dychu koberec
určil hranice – od teba ku mne,
odo mňa k tebe tma nahmatala palec.

Odo mňa k tebe. Od teba ku mne.
Dve tváre, načrtnuté
do tmy.

CESTOU K JAZERU

Cestou k jazeru je dážď šikmejší
o stisnutie ruky, o zovretie pier.
Leskneme sa –

dve alabastrové sochy, naveky spolu,
no pritom každá niekde inde,
iným dlátom do krajiny vytesaná.

Sme blízko. Vonia agátový kvet,
aj tráva si už spomína.
Už zasa ju svrbia dva páry bosých nôh.

V SMERE DYCHU

Nepočuť plameň v smere tvojho dychu.
Iba krv syčí, spenená ďalším plavým vlasom.
Naprázdno hmatnúť poza nalomený knôt.

Poza nalomený knôt dlaňou do tmy vykríknuť.
Až na tretie zaškriekanie drozda prilipne ti na perách:
dotyk. Predzvesť ďalšej slzy.

Trikrát zaprieť. Trikrát šľahnúť bičom.
Za oknom mesiac tuhne na hrudku masla,
hlesne nedopitý čaj.

Vystrúhaš úsmev ako telo Kristovo
do dubového dreva.
V smere tvojho dychu stupaj na dne rána.

GRGNUTIE V HODINÁCH

Za dusných nocí, keď v hodinách
rozkvitajú lúky a čas je každou minútou
o jeden zub kratší, za dusných nocí páliš dobiela.

Pohľad spoza zrkadla: prasklina určila tvoju tvár
a zanechala bolesť, podobnú tej,
ktorú cíti pár nechtov na dne zožltnutej vane.

(Akoby stále tušili tie dlhé, nástojčivé prsty!)

Ešte je však priskoro a sekundová ručička
príliš tupá na taký presný rez.

Univerzitné námestie pod vodou

Univerzitné námestie na začiatku 20. storočia. V čase povodní v roku 1768 sa v písomných prameňoch označovalo ako *forum Academicum*.

Mimoriadne udalosti vyvolané škodlivým pôsobením prírodných síl – živelných pohrôm, ako sú zemetrasenia, povodne, zosuvy pôdy a pod., sú zapríčinené rýchlym prírodným procesom mimoriadnych rozmerov. Spôsobujú obrovské škody v prírode, na majetku, zdraví i ľudských životoch a sú výrazným determinujúcim faktorom v urbanizovanej krajine. O prírodných pohromách nás v súčasnosti informujú médiá takmer denne, pretože ich intenzita a frekvencia sa v posledných rokoch výrazne zvýšila. No prírodné živly vyčíňali aj v minulosti.

O ničivých povodniach v Trnave, ktoré v roku 1768 zaplavili aj dnešné Univerzitné námestie, sa zachovali dokonca písomné správy očitých svedkov: *„Nemôžem nespomenúť a hodnoverne opísať neobvyklú, až abnormálnu povodeň spôsobenú vyliatím potôčka Tirnava* [Trnávka]. *V noci z 26. na 27. februára o 3.00 hodine riaditeľ observatória* [František Weiss] *spozoroval slabé zemetrasenie, ktoré trvalo asi 14 sekúnd. Nasledujúcu noc z 27. na 28. februára vystúpila voda až do tej miery, že ráno o 8.00 hodine sa bolo možné cez Akademické námestie* [Univerzitné námestie] *preplaviť a odtiaľ sa dostať po vode ku Kostolu sv. Mikuláša. Do 11.00 hodiny sa hladina nezvyšovala. Potom sa zrazu vylialo toľko vody, že si obyvatelia na zatopených uliciach či námestiach nedokázali zaobstarať ani najnevyhnutnejšie životné potreby, kým voda cez popoludnie do 8. hodiny nezačala trochu klesať. (...) Odpoludnia o 2.00 hodine sa pretrhli rybníky a kanály vodných nádrží, resp. hrádze, hlavne pri hornej bráne, a záplava nadobudla hrozné rozmery, až voda akoby obklopila mesto. Eremus* [pustovňa], *Zithopoeia* [sýpka?] *a lúky, ktoré ich obklopujú, i priestranstvá boli zaplavené vodou, ktorá vyčíňala zas a znova. Mnohé domy na predmestí boli zničené. (...) Prúd vody bol taký silný, že vyvaľoval stromy, dokonca aj stĺpy v záhrade Adalbertína* [budova seminára]. *Zničil mestské drevené mosty a odplavil ich piliere. Kamenný most pri dolnej mestskej bráne, ktorý, čo pamäť siaha, bol dosť pevný, ale tentokrát aj jeho poškodila povodeň a zničila ho sila vody.“* Ďalší svedok opísal povodeň takto: *„Zima bola chladná. Vial južný vietor, v horách sa roztopil sneh a voda sa v rybníkoch v blízkosti mesta natoľko zdvihla, že hladina vo vytekajúcom potôčiku presiahla obvyklú výšku o 7 stôp* [1 stopa = 25 – 34 cm], *vyliala sa a zaplavila väčšinu domov. Povodeň spôsobila škody v kláštoroch, kostoloch, obchodoch a vínnych pivniciach. Štyridsať menších domov bolo úplne zničených alebo veľmi poškodených. Závažné škody boli aj na hospodárskych dvoroch a záhradách; kamenný most pri dolnej bráne sa zrútil. Podobné záplavy boli v roku 1618.“* V júli 1768 je zaznamenaná ďalšia povodeň: *„Voda zaplavila aj mesto; priestor pri dolnej bráne a na trhovisku, kde obmývala sochu Najsvätejšej Trojice. ... Pavlínsky kostol bol neprístupný, ulice pokryté blatom a bahnom. Voda obtekala aj budovy akadémie* [univerzity]. *Bolo nebezpečné zdržiavať sa medzi ruinami domov. Trhliny sa objavili aj na stojacich budovách. Pivnice, ak boli zaplavené a voda vypumpovaná, sa v noci opäť naplnili presakujúcou vodou. Trvalo to do 11.00 hodiny v noci. Vtedy začala voda klesať. Všetky biedne domy chudobnejších obyvateľov ležali v ruinách. Magistrát mesta, samozrejme, ponúkol pomoc pri výstavbe, iným boli odpustené dane.“*

Okrem týchto zápisov sa o povodniach v roku 1768 zmieňuje aj kronikár Spoločnosti Ježišovej v Trnave v ročenke trnavskej rezidencie. V uvedenom období už prebiehali meteorologické pozorovania na observatóriu Trnavskej univerzity, ktoré jestvovalo v rokoch 1756 – 1785 pod vedením slávneho astronóma Františka Weissa. Boli to prvé systematické sledovania počasia v Uhorsku, ktoré patria k najstarším aj na svete. Hvezdáreň bola od založenia vybavená barometrom a termoskopom (termometer). Teplotu, tlak a vlhkosť vzduchu zaznamenávali trikrát denne: ráno medzi 7.00 – 8.00 hodinou, popoludní medzi 14.00 – 15.00 hodinou a večer v čase od 20.00 do 21.00 hodiny. Sledovali tiež vodné zrážky, smery vetrov, oblačnosť a pod. Zachovali sa aj grafické zobrazenia meteorologických pozorovaní z roku 1763 a 1766.

Henrieta Žažová
Ústav dejín TU v Trnave

Použitá literatúra a pramene:

RÉTHLY, Antal. *Időjárási események és elemi csapások Magyarországon 1701 – 1800-ig*. Budapest : Akadémiai Kiadó, 1970, s. 226 – 229; Eötvös Loránd Tudományegyetem, Egyetemi Könyvtár Budapest, Kézirattár, Ab 125 Historiae domus continuatio ab anno 1766, annum 1768, fol. 10r.

Erasmus študenti aj tento rok na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity

Ako po minulé roky, aj v tomto akademickom roku prijala Katedra školskej pedagogiky na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave Erasmus študentov pochádzajúcich z Kréty a Turecka. Študenti z Kréty študujú v odbore predškolskej a elementárnej pedagogiky na katedre školská pedagogika a ďalší dvaja z Turecka študujú anglický jazyk, pričom absolvujú kurzy na rôznych katedrách ponúkané našou fakultou. Pýtali sme sa na názory týkajúce sa ich štúdia a pobytu na Slovensku. Hlavným lákadlom Erasmus štúdia pre nich boli najmä možnosť cestovania, zdokonaľovania sa v angličtine, spoznávanie nových ľudí, objavovanie nových miest a možnosť naučiť sa niečo nové: ,,Milujem cestovanie a angličtinu, ktorú si chcem zdokonaliť," hovorí Maria z Kréty. Pre Slovensko a Trnavskú univerzitu sa rozhodli na základe pozitívnej spätnej väzby našich bývalých Erasmus študentov, ktorí sú zároveň ich kamarátmi, ale aj preto, že Slovensko považujú za lacnú krajinu, čo im dovoľuje počas štúdia cestovať aj do iných krajín. Devrim z Turecka hovorí: ,,Túto krajinu a mesto som si vybral kvôli blízkosti Bratislavy a Viedne." Za najväčšie pozitívum považujú možnosť trénovať angličtinu, kvalitu výučby predmetov vnímajú vysoko pozitívne a učiteľov hodnotia ako milých a ústretových. Prekvapuje ich, akú dôležitosť kladie fakulta na používanie technológií pri výučbe. Čo sa týka nevýhod, zhodli sa na nízkej jazykovej úrovni angličtiny u študentov; to im prekáža celkovo aj na Slovensku, kde je problém bežne sa dohovoriť: *,,Nepáči sa mi, že väčšina tunajších ľudí neovláda anglický jazyk,"* hovorí Manos z Kréty. Napriek tomu sa im na Slovensku páči, považujú ju za peknú krajinu s priateľskými ľuďmi.

V prípade akýchkoľvek problémov sa môžu títo študenti obrátiť na svojich „buddy" – slovenských študentov, ktorých úlohou je Erasmus študentom ochotne pomáhať. Sú súčasťou organizácie ESN (Erasmus Student Network), ktorá vznikla v Trnave na prelome rokov 2011/2012. Jej hlavnou úlohou je podľa prezidentky trnavskej sekcie ESN UCM Kateřiny Zádrapovej *,,integrácia zahraničných študentov do spoločnosti, prekonávanie jazykových a kultúrnych bariér a prinášanie zahraničného prostredia na Slovensko. Po príchode pomáhame študentom s byrokratickými záležitosťami a s registráciou na polícii. Celá naša práca je založená na báze dobrovoľnosti."*

Táto organizácia združuje študentov všetkých trnavských univerzít a ich úlohou je okrem spomínanej pomoci s oficialitami vytvárať aj zaujímavý spoločenský program počas ich pobytu na Slovensku. Tohtoroční Erasmus študenti už absolvovali prehliadku mesta Trnavy, Bratislavy, boli na organizovaných výletoch v Smoleniciach, vo Vlkolínci, Prievidzi, Bojniciach a čakajú ich ďalšie pestré výlety, medzi ktoré patrí návšteva Tatier, spojená s lyžovačkou, ktorá je pre niektorých študentov prvotným zážitkom.

Veríme, že sieť Erasmus sa bude v najbližších rokoch na našej fakulte aj naďalej rozširovať. A to nielen z radov prijímajúcich, ale aj odchádzajúcich študentov.

Mgr. Silvia Malatinská, Mgr. Iveta Sedliaková
Katedra školskej pedagogiky PdF TU

PhDr. Mgr. Pavel Bryndzák, PhD.

Prečo ste sa rozhodli študovať sociálnu prácu na Trnavskej univerzite? Bola to vaša jediná voľba vysokoškolského štúdia?
Nad vysokou školou som uvažoval už ako desaťročný. Mojím snom bolo pracovať v detskom domove a už ako malý som sníval, že raz budem jeho riaditeľom. Sám som vyrastal v detskom domove a potreboval som si niečo dokázať. Niečo, čo bude mať zmysel – nielen pre mňa, ale aj pre ostatných. Musím však povedať, že som mal v živote šťastie. Nie všetci to šťastie majú. Mal som takpovediac šťastnú hviezdu nad sebou. Samozrejme, mal som aj úžasných ľudí okolo seba, ktorí mi tento sen pomohli spĺňať. Dôležité, myslím si, bolo, že som chcel. Maturitné obdobie nebolo pre mňa jednoduché. Rozhodoval som sa, či pôjdem študovať ďalej, alebo sa budem musieť rozhodnúť pre nejakú prácu. Ťažko pracovať sa mi nechcelo, nič mi teda neostávalo, len ísť študovať. Jednou z volieb bolo vysokoškolské štúdium špeciálnej pedagogiky, pohovory som robil na Univerzite Komenského v Bratislave. Ale napokon zvíťazila sociálna práca. Špeciálna pedagogika si ma počkala, vyštudoval som ju neskôr.

Ako si spomínate na trnavské obdobie štúdia?
Študentské obdobie bolo dobré, nemôžem sa sťažovať, boli sme dobrá partia spolužiakov. Býval som dva roky na stredoškolskom internáte v Trnave. Nepatril som medzi študentov, ktorí sa stále iba učili alebo sedávali v predných laviciach, ale ani medzi tých, ktorí vyrušovali, nesústredili sa na štúdium, skôr na všeličo iné. Bol som veľmi aktívny v dobrovoľníckej činnosti, v neziskovom sektore. Popritom som aj pracoval. Nepatril som k bifľošom, biológiu u doc. Kukučkovej som robil na dekanský termín. Etiku v sociálnej práci pre ťahák až na opravný termín. A rodinné a správne právo bez ťaháka by som asi ani neurobil. Skúšky som absolvoval buď v predtermínoch, alebo – opačne – na posledné termíny. Rád spomínam na neustále diskusie s pani profesorkou Janou Levickou na predmete špeciálna a liečebná pedagogika, ale aj na osobnejšie rozhovory s profesorkami Jankou Levickou a Alžbetou Mrázovou či s dekanom fakulty profesorom Vladimírom Krčmérym, ktorí ma posilňovali v ďalšom štúdiu. No, nasmiali sme sa, keď som sa objavil na prijímačkách na doktorandské štúdium! Profesorka Levická povedala: „Paľo, to azda nie!“ Prednášky a cvičenia v nemocnici na detskom, asistencia pri pôrode, na onkológii, na infekčnom a podobne... Bolo to jednoducho pekné obdobie môjho života. Musím však povedať, že viacerí z profesorov boli voči mne empatickí, rešpektovali moju potrebu popri štúdiu pracovať. Dnes ja stretávam na vysokej škole presne takých študentov, aký som bol ja. Vidím v nich seba samého. Poviem si: tento bude dobrý sociálny pracovník do terénu, ten zase pre deti a mládež a tak ďalej... Je na nás pedagógoch, profesoroch, aby sme vedeli podporiť svojich študentov a navigovali ich správnym smerom. Je iba na nás, aby sme si silou nedokazovali, že len vyučujúci má pravdu, ktorú si presadzuje na skúškach, a študent musí len poslúchať. Musím poďakovať svojej alma mater za pozitívny a tolerantný prístup. Bez nej by som nebol tým človekom, akým som. A ani riaditeľom.

Ktoré vedomosti a zručnosti získané štúdiom považujete s odstupom času za kľúčové? Navrhli by ste zmeny v obsahu a forme štúdia?
Nemôžem úplne zhodnotiť, ktoré vedomosti a zručnosti získané počas štúdia boli pre mňa najdôležitejšie. Odstupom času celé štúdium vnímam ako vzťah študenta ku škole a k profesorom. Pokladám to dnes za zdroj svojej socializácie, výchovy, pokory k danému odboru. Dnes sa o štúdiu sociálnej práce píše dosť hanlivo, vraj načo je nám toľko sociálnych pracovníkov, školy

chrlia kopec študentov... a podobne. Ale veď nemusíme byť všetci, ktorí vyštudujeme sociálnu prácu, hneď sociálni pracovníci! Zabúdame na to dôležité, to dobré, čo v tomto odbore je, a to je skutočnosť, že si z mladej generácie vychováme ľudí slušných, sociálne a emocionálne cítiacich, ľudí pre porozumenie inakosti, ľudí s pocitom pre spravodlivosť, spolupatričnosť s tými, ktorí pomoc potrebujú. A čo my vieme!? Možno raz z našich študentov budú veľkí podnikatelia, filantropi. Všade okolo nás, v každodennom živote sa stretávame s pojmom sociálna práca. Ja osobne musím povedať: Som rád, že som vyštudoval sociálnu prácu.

Obdobie po promócii a začiatky na prvom pracovisku bývajú zvyčajne významným obdobím budovania základov pracovnej kariéry. Platí táto skúsenosť aj vo vašom prípade?

Ako som už povedal, počas štúdia som musel pracovať, takže moja pracovná kariéra sa začala už skôr. Po skončení vysokej školy sa moja pozícia len potvrdila, mohol som naďalej pracovať ako vychovávateľ v detskom diagnostickom centre. Počas štúdia som bol aktívny ako dobrovoľník v rôznych občianskych združeniach. Vtedy som si ani neuvedomoval vážnosť chvíle spojenej s ukončením tohto štúdia. Po určitom čase som ho však vedel využívať na rôznych pracovných pozíciách – ako sociálny pedagóg, sociálny pracovník, vychovávateľ. Stále som si vedel zabezpečiť pracovný pomer. Po týchto pracovných skúsenostiach som sa odhodlal vziať pozíciu riaditeľa diagnostického centra. Až tam ma dobehla veta prof. Levickej: „Nemôžeš mať menšie vzdelanie alebo iné vzdelanie, ako tvoji podriadení, musí ťa to motivovať k ďalšiemu vzdelávaniu.“ Tak som si spravil vysokú školu v odbore špeciálna pedagogika, za čo ďakujem aj mojej kolegyni a zástupkyni Dr. Jane Poláchovej, bez nej by to asi nešlo. Dnes už som desiaty rok vo funkcii riaditeľa, vzdelával som sa v sociálno-psychologických výcvikoch, manažmente, komunikácii. Dnes prednášam na vysokej škole, lektorujem, vzdelávam odborných a pedagogických zamestnancov DeD. Môžem povedať, že moja alma mater mi napomohla udržať si prácu.

Ste vo funkcii riaditeľa diagnostického centra pre špeciálne výchovné zariadenie výchovnej prevencie. Môžete našim čitateľom predstaviť túto organizáciu?

Diagnostické centrum v Bratislave-Záhorskej Bystrici je jediné zariadenie na Slovensku pre chlapcov vo veku 15 až 18 rokov s poruchami správania, ktorí pochádzajú zo sociálne málo podnetného prostredia. Je to špeciálne výchovné zariadenie, kde sa poskytuje psychologická, špeciálno-pedagogická diagnostika, sociálne poradenstvo pre rodiny s deťmi s poruchami správania, poradenstvo pre oddelenie SPO USPVaR. Realizujeme terapeutickú práca s dieťaťom a rodinou. Poskytujeme aj kontinuálne vzdelávanie pre odborných a pedagogických pracovníkov v školskom systéme, ako aj DeD, ale tiež odbornú prax pre študentov psychológie, sociálnej práce, špeciálnej a sociálnej pedagogiky. Viac sa môžete dozvedieť na www.dcm-zahorskabystrica.sk.

Práca s takouto mládežou je mimoriadne náročná a zodpovedná. Aké výsledky prináša?

Práca je to náročná nielen z časového hľadiska, ale aj psychicky a fyzicky. Je náročná pre mladé ženy, matky po materskej dovolenke, náročná pre starších pedagógov. Vyžaduje si nielen vzdelanostné predpoklady, ale v prvom rade zdravú osobnosť človeka, jeho osobnostné, hodnotové, etické predpoklady, človeka, ktorý je tímovým hráčom, ktorý má aj zmysel pre sebareflexiu. Táto práca je náročná aj v tom, že efekt svojej práce nevidíte okamžite. Sú to malé, pre niektorých často neviditeľné výsledky. Úspešnosť diagnostiky, reediagnostiky, reedukačného a možno aj resocializačného procesu je každým rokom iná. Závisí mnoho ráz od rodiny, či chce niečo na sebe zmeniť, keďže nielen u dieťaťa musí dochádzať k zmene, tá by mala nastať aj u rodiča. Úspešnosť závisí od sociálneho prostredia, v akom sa rodina nachádza, od sociálnej skupiny, v ktorej dieťaťa funguje. Dôležitá je následná starostlivosť sociálnej kurately po skončení pobytu dieťaťa v diagnostickom centre. Každý rok si vyhodnocujeme úspešnosť reedukácie, resocializácie dieťaťa v diagnostickom centre. Vyhodnocujeme ju metódou katamnéza. Je to pre rôzne dôvody časovo dosť náročné. Ale u každého dieťaťa musíme stanoviť, čo pokladáme za úspešnosť a neúspešnosť pri návrate do pôvodného sociálneho prostredia. Istota, že sa dieťa zlepšilo, je asi 36-percentná, 27 percent je, že ani sa nepolepšilo, ani sa nezhoršilo a 37 percent detí zrecidivovalo, buď sú v DeD, RC, vo výkone trestu, stali sa bezdomovcami, alebo žijú s rodičmi v spoločnej domácnosti, len, žiaľ, rodičia nevedia alebo nevládzu, nechcú problém riešiť.

Čo považujete vo vašej práci riaditeľa diagnostického centra za najdôležitejšie?
Dôležitá je komunikatívnosť, slušnosť, neustále vzdelávanie sa, schopnosť pochopiť ľudí, ktorí potrebujú pomoc. Vzdelávam aj s mojimi kolegami odborníkov v problematike detí s poruchami správania v ústavnej a náhradnej starostlivosti. Som presvedčený, že problém v ústavnej a náhradnej starostlivosti nie je v zákonnej úprave, ale v samotnej rozhodovacej a odbornej kompetencii sociálneho pracovníka na ústredí práce alebo odborných a pedagogických zamestnancov detských domovov. Považujem za dôležité, že v diagnostickom centre stále prebieha vzdelávanie zamestnancov. Ja sám sa učím trpezlivosti voči chlapcom a ich rodičom, ale aj voči štátnym inštitúciám.

Organizujete odborné konferencie pod názvom *Križovatky*, ktoré sú venované problematike detí a mládeže s poruchami správania...
Pokladám to za jednu z najlepších medzinárodných konferencii, na akej som sa v danej problematike kedy zúčastnil. A to vďaka mojim kolegom a stále dobre zvolenej odbornej téme, kde sa dobre prepája teória s praxou. Musím konštatovať, že sa nám vždy podarí osloviť vynikajúcich prednášateľov, a to aj zo zahraničia. Prednášky sú následne publikované v recenzovanom zborníku, a aj preto je o našu konferenciu z roka na rok väčší záujem nielen z celého Slovenska, ale aj z Českej republiky. Na konferencii sa zúčastňujú sociálni pracovníci UPSVaR, odborní a pedagogickí zamestnanci detských domovov, reedukačných centier, pedagogicko-psychologických poradní, zástupcovia neziskových organizácií, odborní radcovia ministerstiev školstva, zdravotníctva, sociálnych vecí a rodiny či ministerstva vnútra. V neposlednom rade máme veľkú účasť aj z akademickej pôdy – bratislavskej Univerzity Komenského, Paneurópskej vysokej školy, brnianskej Masarykovej univerzity, Univerzity Olomouc, Pedagogickej fakulty TU v Trnave, UCM v Trnave, Vysokej školy sv. Alžbety... Minulý rok sme mali 256 účastníkov.

Spolupracujete aj s pracovníkmi Katedry sociálnej práce Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity?
Žiaľ, nespolupracujeme, čo považujem za veľkú škodu. Sám učím na vysokej škole a viem, že teória bez prepojenia s praxou v sociálnej práci nie je možná. V minulosti som mal kontakt so študentmi pri príležitosti veľmi zaujímavého predmetu projektovanie v sociálnej práci, ktorí sme realizovali spolu s chlapcami diagnostického centra. Pokladám to za dobrý vzdelávací predmet.

Ako vidíte svoju alma mater Trnavskú univerzitu s odstupom rokov?
Namiesto spätného pohľadu by som jej radšej zaprial... Prajem svojej alma mater, aby mala kvalitný vyučovací proces. Kvalitný vyučovací proces nie je možný bez kvalitného prednášajúceho. Múdre vedenie školy vie, že dobrý prednášajúci bude mať úspešnú prednášku len vtedy, keď prepojí teóriu s praxou. Prajem teda svojej alma mater múdrych, ľudských doktorov, docentov, profesorov a šikovných študentov.

Ste členom ALUMNI – Klubu absolventov a priateľov Trnavskej univerzity?
O tomto klube som zatiaľ nepočul, ale ak budem môcť, rád doň vstúpim.

Môžete prezradiť našim čitateľom vaše životné krédo?
Pravdu povediac, nemám životné krédo.

Odkaz PhDr. Mgr. Pavla Bryndzáka, PhD., študentom Trnavskej univerzity:

Milí študenti, prajem si, aby ste viedli diskusie s prednášajúcimi na prednáškach a v diskusiách o prednáškach hľadali pravdu. Aby ste našli zmysel vo svojom štúdiu na vysokej škole. Aby ste robili dobré skutky. Aby ste si našli v rámci svojho štúdia čas na dobrovoľnícku prácu v prospech ľudí, ktorí potrebujú pomoc.

Malá úvaha k naší identitě

Identita odpovídá na otázky: kdo jsem, odkud přicházím a kam směřuji, je to vlastně naše totožnost. Implicitní a nedílnou součástí identity je hodnotový systém jedince či instituce. Univerzita a vysoké učení musí mít tedy vždy nezbytně také svou dimenzi mravní.

Identita univerzity, konkrétně té naší, Trnavské univerzity, pak musí vycházet jednak z identity univerzity, akademického prostředí jako takového, dále pak z toho, že jsme univerzitou vzniklou a existující v konkrétním čase, místě a souvislostech, se svou jedinečnou historii, dále pak naše identita vychází také z identit jednotlivých vědních disciplín na naší univerzitě zastoupených (vědy o člověku, filosofie, pedagogika, teologie, právo, zdravotnictví atd…).

Univerzity vznikly jako jedinečný fenomén v časech evropského vrcholného středověku, když dosavadní klášterní či katedrální školy narazily na strop svých možností. Spolu s univerzitami se s nimi objevila i akademická obec – ono „*communio magistrorum et scholarium*“, jako unikátní společenství učitelů a studentů, v tehdejší době s jedinečnými právy a statutem a se svou autonomii, se svými akademickými svobodami – s „*libertas academica*“. Nezapomínejme na to, že i když nás dnešní doba tvrdě tlačí do podoby univerzity řízené a provozované jakožto „firmy“, původní étos akademického prostředí byl – a měl by zůstat – jakožto „obec“, *civis*!

Zdaleka není nepodstatný i samotný název, který tehdy nová školská instituce dostala – „univerzita“: je odvozen od „*uni vertere*“ – tedy k „jednomu se obraceti“; univerzity vznikly jako instituce, zahrnující možnost poznání veškerého – je zde ovšem myšlena nikoliv veškerost ve smyslu nahromadění, ale jako celostnost… A právě v tomto kontextu pak musíme vidět také místo částí univerzit, tedy fakult. Jedině s přihlášením se k tomuto nezměrnému celku, k univerzu, nachází každý obor, každá specializace či směr bádání své místo, zařazení a také svůj smysl – pravda specialistova nemůže být, a také není, celou pravdou, a právě prostor univerzity ji vyvádí z této izolace a vřazuje ji do širokých kontextů.

Univerzita nesmí ani dnes přestat být místem a prostorem svobodného hledání pravdy badatelskou činností učitelů spolu se studenty, a nelze proto univerzitu redukovat v jakýsi konglomerát odborných učilišť; univerzita musí být celkem, povyšujícím všechny své části, a nikoliv jen jakýmsi slepencem specializovaných škol. Je a musí zůstat tímto prostorem pro svobodné hledání pravdy, tedy místem, kde neprobíhá pouze jednosměrný přenos poznatků z učitele na žáka. V základech fenoménu univerzity je uloženo vědomí, že věda (ale jsou to také umění či náboženství) je jednou z cest k objevování a vyjevování pravdy…

Spolu se vznikem univerzit vznikla na nich také tzv. akademická práva svobody – a to na svou dobu, ve feudální Evropě, nevídaná. Tato práva na univerzitách přetrvala dodnes, i když se nám dnes v naší současnosti mohou zdát již něčím zdánlivě běžným. Připomeňme si je: je to svoboda vědy, výzkumu a umělecké tvorby a zveřejňování jejich výsledků, svoboda výuky spočívající především v její otevřenosti různým vědeckým názorům a výzkumným metodám, tedy zcela a zásadně nedogmatický přístup k světu kolem, názorům, vyznáním, postojům – pokud, samozřejmě, nejsou v rozporu se základními etickými maximy, dále právo učit se, zahrnující také svobodu pedagoga i studenta vyjadřovat své vlastní názory ve výuce, právo členů akademické obce volit své zastupitelské orgány, akademický senát fakulty i univerzity, které volí děkana fakulty, resp. rektora univerzity. Dříve byla také mezi těmito právy uvedena – tehdy věc běžně zcela nemožná – také svoboda pohybu členů akademické obce po celé Evropě. (Nezapomeňme, že univerzity středověké Evropy existovaly *par excellence* jako instituce mezinárodní – mezi Paříží, Oxfordem, Bolognou, Prahou…atd. existovala trvalá a rušná migrace studentů i pedagogů. Mělo by nás to oslovovat neméně i dnes, abychom naši univerzitu takto, právě v mezinárodním kontextu, pojímali!)

Jakkoliv se nám tato práva mohou dnes zdát něčím naprosto samozřejmým, ona ale vůbec samozřejmá nejsou: nebyla samozřejmá v naší zemi více než celou polovinu 20. století až do roku 1989. Také situace na řadě míst dnešního světa nám znovu připomíná, a to včetně posledních událostí v samotné Evropě, že takováto práva či způsoby uvažování a myšlení nejsou sa-

mozřejmá ani dnes… Také dnešní stát svým chováním (všechny ty akreditace, nejrůznější audity…) vyjadřuje vlastně silnou nedůvěru v autonomii akademického prostředí svou tvrdou vůlí kontroly a evidence – jak jinak – numerických výstupů, ze kterých pak dovozuje své kvalitativní soudy o škole… Je proto nezbytné, abychom si my, členové akademické obce, tato práva vždy hájili a bránili, je to naše mravní povinnost!

Obrovský rozvoj moderní evropské přírodovědy 16. stoletím počínaje, ono galileovsko-karteziánské uchopování světa kolem nás, je spojeno s matematizací, s číselným a statistickým vyjadřováním, a to včetně člověka, jeho tělesných, duševních i sociálních oblastí nevyjímaje… Protože je naše univerzita svými vědními obory orientována na člověka, musíme si právě my uvědomovat, že pohled na člověka jako na jedinečnou a neopakovatelnou bytost nemůže být postaven na statistickém pohledu – vědy o člověku se nemohou chápat jako věda „o něčem“, protože je to nakonec vždycky „o někom“, o někom velmi konkrétním, teď a tady; jinak řečeno, etika se nesnáší příliš se statistikou – každý člověk je absolutní hodnotou, tady opravdu žádná čísla neplatí. Tento pohled silně koresponduje s ignaciánským akcentem ve výuce, která je přípravou na službu druhým při respektování lidské důstojnosti a zohlednění sociální spravedlnosti. Láska ke druhým se ale musí projevovat více skutky, nežli slovy, tedy jde o to, „*být lidmi pro druhé*“...

Poznání ve vědách o člověku, ale nejen v nich, je jen prostředek, nikoliv cíl sám o sobě. Výzkum a věda provozované na naší univerzitě, jejich výstupy se musejí měřit především povahou dobra, které nové poznatky mají lidem přinášet.

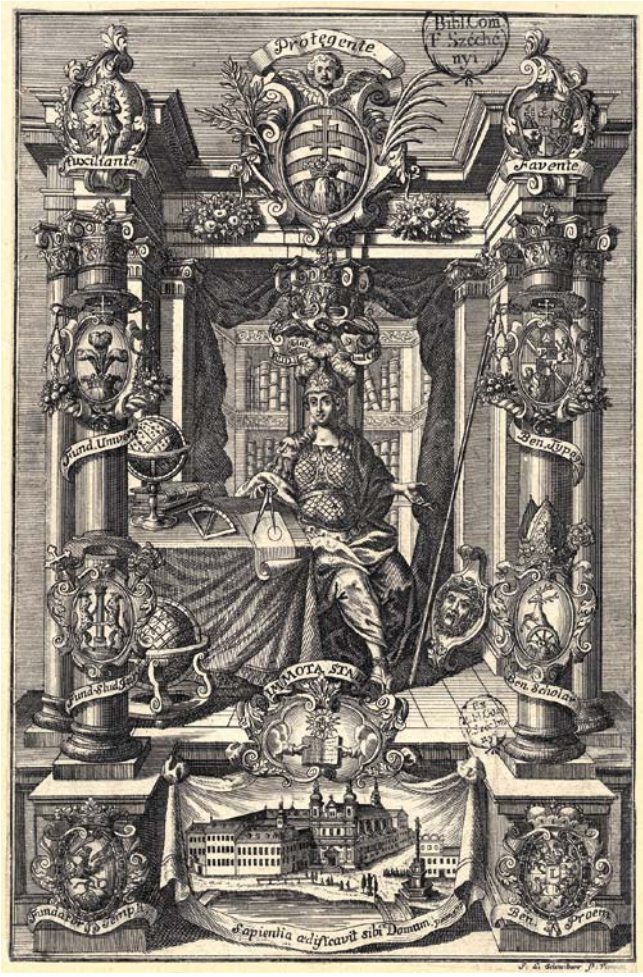

Alegória Trnavskej univerzity

Výuka a výchova musí být provázena úctou ke všemu stvořenému, každý předmět je dle ignaciánského pohledu na výuku cestou k objevování Boha. Při procesu výuky je jednou z významných skutečností i neustálá a výrazná snaha naučit studenta samostatně uvažovat a kriticky myslet (je to ono „*discretio*“, na které upozorňoval již sv. Benedik z Nursie, a které si ignaciánské školství dalo do vínku!). Cílem výuky je pak to nejúplnější rozvinutí všech vloh, které každý člověk od Boha dostal, je to vytváření celkové lidské znamenitosti, utváření vyvážené, harmonické a vyzrálé osobnosti studenta. Zdar výchovy tak není ve výkonu, ve formálních znalostech studentů, ale v kvalitě jejich života a v jejich zodpovědném občanství. Při výuce a výchově v ignaciánském duchu jde učitelův osobní příklad před jeho učeností a výřečností, činí z něj apoštolský nástroj – „učitelé, to jsou *svědkové*“ (Pavel VI.). Učitel je průvodcem žáka, pomáhá mu na jeho cestě k moudrosti a ušlechtilosti a doprovází ho v jeho růstu (ona ignaciánská „*cura personalis*“). Výuka věd o člověku nemůže nebýt zaměřená a opřená o hodnoty – poznání musí být vždy spojeno se ctností... Naše společně sdílené hodnoty, které jsou součástí mise a vize univerzity i jednotlivých fakult, jsou blízké či totožné s těmi, které Ignác z Loyoly vložil do základů jezuitského školství.

Nacházíme se dnes v nelehké situaci: jsme tlačeni k masovosti vysokoškolské výuky, a tím neoddělitelně bojujeme se snižováním kvality vyučovacího procesu, jsme tlačeni do manažerského pojetí akademické sféry, do toho řídit univerzitu i fakulty jako jakoukoliv firmu. Stále více na nás sílí tlak efektivismu a prvoplánového bezprostředního utilitarismu. Hovoří se o tom, abychom tzv. „připravovali studenty na praxi“ – ti, kteří tak hovoří, tedy vědí, jak bude vypadat svět a jeho potřeby za dvacet, třicet… let? Nebo má snad vysoké učení připravovat studenta jenom na jeho bezprostřední uplatnění po promoci? To by ale přeci byla dehonestace univerzitního vzdělávání!

Jsme dědici, nositelé a pokračovatelé té nejdelší a nepřetržité evropské tradice – akademického vzdělávání a výchovy. Nenechme si to vzít, mějme proto svou hrdost a statečnost ustát všechny tyto tlaky. Historie naší a*lma mater* nám k tomu může být dostatečnou oporou!

Prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc.
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
Trnavská univerzita v Trnave

Milí naši súčasní i budúci čitatelia,

už tri roky sa Vám prihovárame na stránkach univerzitného periodika Universitas Tyrnaviensis. Tento časopis má ambíciu byť médiom informačným, vzdelávacím i zábavným. V snahe napĺňať tieto ambície čo najvernejšie a najúprimnejšie chceli by sme poznať Váš názor. V tejto súvislosti by sme Vás chceli poprosiť o odpovede na naše anketové otázky. Tie budú našou spätnou väzbou a účinným nástrojom na to, aby sa náš časopis stal príťažlivejším a zaujímavejším.

Ďakujeme za Váš čas.

Redakčná rada.

Informácie o Vás
*Vyberte len jednu z možností

Status
Pedagogicky pracovník
Nepedagogicky pracovník
Študent

Pracovisko
Rektorát
Filozofická fakulta
Pedagogická fakulta
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce
Teologická fakulta
Právnická fakulta

Vy a časopis Universitas Tyrnaviensis
Poznáte časopis Universitas Tyrnaviensis?
Časopis poznám a pravidelne ho čítam
Časopis poznám a občas si ho prečítam
Časopis poznám, ale vôbec ho nečítam
O tomto časopise som nikdy nepočul/a

Akým spôsobom sa k Vám časopis dostáva?
Vždy si ho vyzdvihnem na vrátnici
Podá mi ho vrátnik/vrátnička
Prinesie mi ho niekto z kolegov/spolužiakov
Čítam ho online
Čítam ho v knižnici
Váš názor na časopis Universitas Tyrnaviensis
Obálka časopisu

Čo si myslíte o prednej a zadnej strane obálky? Páči sa Vám jej grafika? Farebnosť? Pútavosť? Čo by ste navrhovali prípadne urobiť inak?

Štruktúra časopisu
Jednotlivé rubriky, názvy článkov, žánre atď.

Priestor pre Vašu fakultu a pracovisko
Je podľa Vás priestor pre Vašu konkrétnu fakultu v časopise dostatočný? Máte možnosť zapojiť sa do jej tvorby? Aké informácie Vám v nej chýbajú?

Rubriky
Aké informácie by ste chceli, aby Vám časopis prinášal? Aké konkrétne rubriky by ste privítali?
Aké sú Vaše ďalšie návrhy? Je niečo ďalšie, čo by ste v časopise privítali?

Mali by ste záujem v časopise uverejňovať svoje fotografie, články, postrehy, zážitky, skúsenosti atď.?

Ďakujeme za Váš čas.
A nezabudnite nás sledovať na našom Facebooku „Časopis Universitas Tyrnaviensis"!

Všetkým čitateľom!

Každý časopis potrebuje slová a fotografie. Slová vo forme článkov, komentárov, rozhovorov, recenzií, správ a ďalších novinárskych žánrov. Fotografie na ilustráciu, dokumentáciu a komplexnejšie porozumenie písaného slova, ale aj na oživenie a spestrenie časopisu.
Vyzývame našich čitateľov, aby prikladali fotografie k jednotlivým príspevkom a zasielali tiež dokumentačné fotografie zo svojich pracovísk, z vyučovania, výskumu, konferencií, kultúrnych a spoločenských akcií, dobrovoľníckej činnosti a voľného času, ale aj fotografie krás, s ktorými ste sa v živote stretli.
Za Vaše príspevky, vážení čitatelia, srdečne ďakujeme.
Redakčná rada Universitas Tyrnaviensis

YILDIZ restaurant

Pekárska 14, Trnava

Pri predložení tohto kupónu vám bude poskytnutá

zľava 10%

na akékoľvek jedlo z našej ponuky.

Platnosť kupónu je neobmedzená, len pre jednu osobu a možno po použiť len pri platbe v hotovosti, bez stravných lístkov.